

Meesterstuk gemaakt in het kader van de Master SEN opleiding leerroute Remedial Teaching Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg

Anja Kustermans
Studentnummer: 2175472
Lesplaats: Bergen op Zoom
Begeleidend docent: Jeff Bertens
Etten-Leur, juni 2012

Voorwoord

Dit meesterstuk is opgesteld door Anja Kustermans werkzaam op een dorpsschool in West-Brabant. In september 2011 ben ik begonnen aan de opleiding Master SEN. Na 4 jaar leservaring wilde ik graag meer diepgang en tevens mezelf verdiepen in allerlei verschillende aanpakken in de begeleiding en ontwikkeling van kinderen.

Dit onderzoek was er niet gekomen zonder samenwerking van alle organisaties van onze brede school. Mijn dank gaat dan ook uit naar: het team van de basisschool, het team van het kinderdagverblijf en team van de peuterspeelzaal. Tijdens de observaties werd ik 'warm' ontvangen, en ook tijdens het afnemen van de vragenlijsten en interviews heb ik van allen de volledige medewerking gekregen. Ik wil hen bedanken voor hun tijd en eerlijkheid waardoor ik een duidelijk beeld heb kunnen creëren.

Tevens bedank ik de brede school gelegen in West-Brabant waar ik een gesprek heb gehad met de locatiedirecteur van de RK basisschool, een leerkracht van groep 1 van de openbare school en een pedagogisch medewerkster van het kinderdagverblijf. Ik bedank hen voor de rondleiding en de interviews die ik heb mogen afnemen. Dankzij hen heb ik een duidelijk beeld van hoe hun brede school werkt, en heb ik daaruit de positieve punten meegenomen in mijn verdere onderzoek.

Daarnaast ook een speciaal woord van dank aan mijn ouders en zusje. Die me telkens aangemoedigd hebben en hun oprechte interesse toonden in mijn onderzoek. Mede dankzij hun support heb ik dit meesterstuk tot een goed einde kunnen brengen.

Tevens bedank ik mijn vader als critical friend voor het steeds willen lezen van mijn onderzoek en het voorzien van de nodige kritische opmerkingen.

Mijn laatste woord van dank gaat uit naar mijn begeleider Jeff Bertens, die vol overgave tijd en energie in de begeleiding gestoken heeft. Ik waardeer het dat hij op de juiste wijze kritisch naar mijn meesterstuk keek en daarbij geen tips gaf maar richtingwijzers zodat ik er daadwerkelijk zelf mee aan de slag kon gaan. Bedankt voor de tijd en energie die u in de begeleiding heeft gestopt.

Ik wens iedereen veel leesplezier tijdens het lezen van mijn meesterstuk.

Anja Kustermans

Samenvatting

De school waarop ik werkzaam ben is een kleine dorpsschool in West-Brabant. Sinds juni 2011 is onze school uitgegroeid tot een brede school. Binnen deze brede school fungeren drie organisaties: R.K. basisschool, kinderdagverblijf met BSO functie en een peuterspeelzaal. We noemen onszelf een brede school omdat er verschillende organisaties werkzaam zijn binnen één gebouw, maar de uitdraging daarvan is nog niet zichtbaar. Bij een brede school is het wenselijk om afstemming te creëren binnen een doorgaande lijn en daarnaast een goede overdracht binnen de brede school. Aangezien dit nog niet het geval is heb ik hieruit mijn verlegenheidsituatie gevormd.

Vanuit bovenstaande verlegenheidsituatie ben ik gekomen tot de volgende onderzoeksvraag:

Ik onderzoek hoe we tussen Peuterspeelzaal, Kinderdagverblijf en de basisschool, tot samenwerking kunnen komen bij de overdracht van instromende leerlingen en jaarplanning. Dit wil ik doen, omdat ik wil weten wat de beginsituatie van deze instromende leerling is. Ik wil komen tot een voorstel van een afstemming voor een overdrachtsformulier en jaarplanning. Dit met als doel dat de doorgaande lijn niet begint bij groep 1 maar al start tijdens de voorschoolse periode.

In dit onderzoek heb ik literatuur gelezen, ben ik in gesprek gegaan met de betrokken organisaties binnen onze brede school en heb ik vragenlijsten afgenomen en een duidelijk beeld gekregen van de huidige situatie om toe te werken tot naar de gewenste situatie. Daarnaast ben ik gaan kijken bij een andere brede school die al langere tijd als brede school fungeert.

Alle bovengenoemde informatie heb ik geanalyseerd en zo ben ik gekomen tot zowel diverse conclusies als aanbevelingen.

De producten van mijn onderzoek zijn:

- Protocol aanmeldprocedure met overdrachtsformulier
- Afgestemde jaarplanning waarbij de doorgaande lijn voorop staat.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting.....	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	6
1.1 Mijn situatie	6
1.2 Verlegenheidsituatie	7
1.3 Onderzoeksvraag.....	8
1.4 Deelvragen	9
Hoofdstuk 2 Theoretisch kader	10
2.1 Inleiding	10
2.2 Voor- en Vroegschoolse Educatie	10
2.2.1 Historie VVE.....	10
2.2.2 Huidige stand van zaken VVE	11
2.2.3. Methodieken	14
2.3 Handelingsgericht werken (HGW).....	15
2.4 Doorgaande lijn.....	16
2.5 De brede school.....	17
2.5.1 Het ontstaan van de brede school.....	18
2.5.2 Huidige stand van zaken en toekomstbeelden brede school	18
2.6 Passend Onderwijs	19
2.6.1 1-zorgroute	20
2.7 Tabula Rasa	21
2.8. Generale conclusie	21
Hoofdstuk 3 Opzet van het onderzoek.....	23
3.1 Verantwoording onderzoeksmethodologie	23
3.2 Schematische uitwerking onderzoeksopzet.....	24
Hoofdstuk 4 Resultaten	26
4.1 Wat houdt het VVE project in?	26
4.2 Welke regelgeving is er bekend over de Wet OKE?	26
4.3 Hoe werkt men op PSZ/ KDV van onze brede school, via welke methodieken?	27
4.4 Hoe verloopt een goede overdracht van PSZ/KDV naar de basisschool bij een andere brede scholen?	30
4.4.1 In gesprek met kleuterjuf openbare basisschool.....	30
4.4.2 Op bezoek bij een Rooms-Katholieke basisschool.....	32

4.4.3 In gesprek met pedagogisch medewerkster van Kinderdagverblijf en Buitenschoolse Opvang	33
4.5 Wat is de huidige situaties tussen de basisschool, KDV en PSZ met betrekking tot samenwerking, afstemming en overdracht?	34
4.5.1 Informatievoorziening nieuwe kleuters vanuit de basisschool.....	34
4.5.2 Gezamenlijke activiteiten brede school:	35
4.5.3 In gesprek met de directie van de basisschool:	35
4.5.4 In gesprek met pedagogisch medewerkster van het kinderdagverblijf	36
4.5.5 In gesprek met hoofdleidster van de peuterspeelzaal.....	37
4.6 Hoe te komen tot een voorstel voor de gewenste overdrachtsformulieren en opzet voor overlegwerkvorm?.....	37
4.7 Welke stappen zijn te ondernemen om het voorstel in de praktijk in te voeren?	38
Hoofdstuk 5 Conclusies en aanbevelingen	39
5.1 Conclusies	39
5.2 Aanbevelingen	41
Hoofdstuk 6 Reflectie	47
Literatuurlijst.....	50
Overzicht bijlagen.....	52

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Mijn situatie

Onze school, een dorpsschool gelegen in West-Brabant, is vorig jaar uitgebreid met de nieuwbouw van peuterspeelzaal en kinderdagverblijf. Een mooi gebouw dat aansluit bij een 115 jarig oud bestaand gebouw, hierin is een school gevestigd met momenteel 120 leerlingen, verdeeld over 5 groepen. Het team bestaat uit 13 personen, waaronder, 1 directeur, 1 IB'er, 8 leerkrachten, 1 vakleerkrachtmuziek 1 conciërge en 1 administratief medewerkster. Van bovengenoemde personen zijn er 2 fulltime leerkrachten waarvan ik zelf er één ben.

Onze school werkt vanuit de BAS principes, BAS staat voor bouwen aan een adaptieve school. Vier jaar geleden hebben we als team besloten om ons te gaan verdiepen in BAS en middels dit concept een doorgaande lijn op onze school creëren. We vonden BAS het best passend bij onze school waarbij we werken in combinatiegroepen. Door BAS in te zetten willen we tegemoet komen aan de verschillen tussen leerlingen. We vinden het belangrijk dat in alle groepen les gegeven wordt vanuit het directe instructie model. Door hierover kennis te hebben van de theorie en een schoolspecifiek borgingsdocument op te stellen waarbij we specifiek kijken naar hoe we dit in kunnen zetten voor onze school, werkt iedereen vanuit dezelfde basis en is er voor de leerlingen een duidelijke doorgaande lijn zichtbaar. Wanneer je 10 cellen van het BAS-raster hebt geborgd kun je certificering aanvragen. De cellen welke we al hebben geborgen zijn: voorspelbaarheid, klas- en schoolinrichting, groepsvorming, effectieve instructie.

Inmiddels ben ik begonnen aan mijn vijfde schooljaar op een echte dorpsschool. Hier ben ik begonnen als vaste invaller op de vrijdag in groep 8, later in dat jaar ontstond er een vacature in groep 1-2 waarop ik heb gesolliciteerd. Toen ik begon in groep 1-2 was er nog een andere groep 1-2 en werkte ik samen met mijn duo partner de thema's uit. Tijdens mijn opleiding aan de Pabo te Breda had ik al eens stage gelopen in de kleutergroepen, toch was het toen ik zelf de kleutergroep ging draaien, even wennen om mezelf de stof eigen te maken. Tijdens mijn eerste halfjaar kon ik bij een ervaren kleuterleerkracht met mijn vragen terecht. Bij het volgende schooljaar daalde het leerlingen aantal waardoor we besloten om met één kleutergroep verder te gaan.

Tijdens mijn eerste volledige schooljaar merkte ik dat het werken in de kleutergroep een hele andere aanpak vereist dan dat van de andere groepen in de basisschool, waar gewerkt wordt vanuit methodes en de gegeven lessen volledig beschreven staan. In de kleutergroep op mijn school wordt thematisch gewerkt waarbij ideeën gehaald worden uit de methodes Schatkist en Spelend leren rekenen met peuters en kleuters. Het prettige van werken in

thema's is dat we met de hele groep vanuit hetzelfde thema werken en dat daarin allerlei doelen verweven zitten. Bij aanvang van een nieuw thema maak ik gebruik van een planningsformulier waarop ik per ontwikkelingsgebied opschrijf wat er aan de orde komt, daarnaast schrijf ik ook op welke manier ik dit aanbied. Via deze werkwijze wil ik ervoor zorgen dat ik gestructureerd alle door het SLO gestelde doelen aan bod laat komen.

Een goed pedagogisch klimaat in de groep vinden wij als school erg belangrijk, in onze schoolgids 2011 is dan ook bij de visie als kernwaarde opgenomen: "We zijn een school waarin we op de eerste plaats altijd het welbevinden van de kinderen voorop zetten. Kinderen moeten met plezier naar school komen en daar vertrouwen hebben in klasgenoten en leerkrachten" (schoolgids, 2011-2012). Als kleuterleerkracht heb je de kinderen vaak 2 tot 2,5 jaar in de groep, de ontwikkeling die een kleuter meemaakt vanaf het begin dat ze met 4-jarige leeftijd binnen komen tot het moment dat ze naar groep 3 toe gaan is ongelooflijk niet alleen fysiek maar vooral in hun doen en laten.

Met het oog op passend onderwijs, waarbij we iedere leerling onderwijs op maat gaan aanbieden, vind ik het belangrijk om de onderwijsbehoeftes van de leerlingen goed in kaart te hebben. In een kleutergroep zijn grote verschillen zichtbaar tussen de leerlingen uit groep 1 en groep 2. Met name in het twee halfjaar van groep 2 merk je dat de kinderen een andere belevingswereld krijgen t.o.v. kleuters die net instromen.

Vorig schooljaar hebben we een begin gemaakt met het maken van groepsplannen. Het opstellen van een groepsplan voor groep 2 leerlingen gaat vlot. Deze groep leerlingen is duidelijk in beeld van vorig schooljaar en hiervan zijn voldoende observatie en toetsgegevens. Voor groep 1 is het moeilijker om het groepsplan in te vullen. Dit geldt met name voor de kleuters die net zijn ingestroomd.

1.2 Verlegenheidsituatie

Wanneer de peuters 4 jaar oud worden mogen ze naar de basisschool toe komen. Jaarlijks houden de directeur en ik een informatieochtend voor de nieuwe toekomstige kleuters, welke volgend schooljaar naar de basisschool toe komen, hierbij worden zowel de ouders als de kinderen uitgenodigd, dit is een eerste moment om kennis te maken met de nieuwe instroom van de leerlingen. Ongeveer 2-3 maanden voordat de peuter 4 jaar oud wordt komt de Peuterspeelzaal (PSZ) leidster met de peuters een bezoek brengen aan de kleutergroep. Een maand voordat de peuter jarig is komt het kind samen met de ouder(s) een uurtje kijken in de kleutergroep, met ouders wordt een aantal oefenmomenten en informatiepapieren besproken. Vanuit de PSZ ontvangt de leerkracht van groep 1-2 via de

peuterleidster een observatielijst met daarop de ontwikkeling van de peuter tijdens de periode op de PSZ .

De peuters die instromen vanuit het Kinderdagverblijf (KDV) komen vooraf niet kijken met de leidster, tevens wordt daarvan ook geen observatielijst ontvangen door de basisschool.

In juni 2011 is de nieuwbouw van KDV, BSO en PSZ feestelijk geopend, daarmee zijn we een “brede school” geworden. De ruime nieuwbouw biedt vele mogelijkheden, en ook voor de opvang van de leerlingen van de BSO is het erg fijn dat ze in hetzelfde gebouw kunnen blijven.

De school ervaart het als een gemis wanneer niet alle kinderen op dezelfde wijze aangemeld worden op de basisschool. Hierbij zou het effectiever zijn als voor de kinderen van het KDV een zelfde procedure zou gelden. Met de komst van passend onderwijs is het erg belangrijk om een goede overdracht te hebben vanuit de voorschoolse opvang, zodat we een brede beginsituatie van elke nieuwe kleuter hebben. Hierbij kunnen we als school beter inspelen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Met ingang van dit schooljaar heeft de directrice van de school bij aanmelding van een nieuwe leerling een intakegesprek met ouder(s) en de leerling. Hierbij worden kort aantekeningen over algemene en juridische zaken zoals wie het wettelijk gezag heeft van het kind genoteerd, in bijlage 1 is een voorbeeld van deze intake opgenomen.

De thema's en projecten welke aanbod komen bij PSZ, KDV en de kleutergroep zijn enkel bekend bij de eigen leerkracht/leidster. Hier is geen overzicht van, het is jammer nu we niet van elkaar weten wat er al is behandeld; wanneer dit wel bekend is zouden we beter kunnen aansluiten bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Je mist hierdoor een doorgaande lijn, die we juist vanuit onze visie hoog in het vaandel hebben staan. In de schoolvisie (schoolgids 2011-2012, pagina 11) staat beschreven dat we op onze school het belangrijk vinden dat we een doorgaande lijn door de gehele school hebben.

Deze verlegenheidsituatie past binnen het volgende doel VAN het onderzoek: het bereiken van een doorgaande lijn welke wij op onze school erg belangrijk vinden. Het doel IN het onderzoek is de doorgaande lijn te bereiken in de afstemming met de vroeg voorschoolse educatie, we willen dit met name bereiken door een adequaat overdrachtsformulier en uitwisseling van jaarplanning.

1.3 Onderzoeksvraag

Vanuit de verlegenheidsituatie welke aanwezig is op onze basisschool ben ik gaan kijken welke onderzoeksvraag het best passend zou zijn voor het oplossen van deze

verlegenheidsituatie. Bij het vaststellen van de onderzoeksvraag is het zinvol om te kijken voor welke partijen de verlegenheidsituatie relevant is en wat mogelijk is binnen het tijdsbestek, daarbij is het ook goed om vanuit de huidige onderzoeksvraag te kunnen komen tot lange en korte termijndoelen.

Zo ben ik gekomen tot de onderstaande onderzoeksvraag:

Ik onderzoek hoe we tussen Peuterspeelzaal, Kinderdagverblijf en de basisschool, tot samenwerking kunnen komen bij de overdracht van instromende leerlingen en jaarplanning.

Dit wil ik doen, omdat ik wil weten wat de beginsituatie van deze instromende leerling is.

Ik wil komen tot een voorstel van een afstemming voor een overdrachtsformulier en jaarplanning. Dit met als doel dat de doorgaande lijn niet begint bij groep 1 maar al start tijdens de voorschoolse periode.

1.4 Deelvragen

In deze paragraaf staan de deelvragen beschreven. Deze deelvragen zijn ontstaan vanuit de onderzoeksvraag. De onderzoeksvraag omvat een groot geheel, hierbij is het zinvol om in tussenstapjes, via de deelvragen, antwoorden te vinden die helpend zijn voor het kunnen beantwoorden van de onderzoeksvraag.

Bij de totstandkoming van de deelvragen heb ik geprobeerd een balans te vinden tussen theorie en praktijk. Waarbij ik via opgedane kennis door het lezen en interpreteren van de theorie en informatie bij andere scholen/organisaties wil gaan kijken hoe het in onze praktijk wordt uitgevoerd. Daarna zal er een plan van aanpak worden opgesteld.

1. Wat houdt het VVEproject in?
2. Welke regelgeving is er bekend over de Wet OKE?
3. Hoe werkt men op PSZ/ KDV, met name via welke methodieken?
4. Hoe verloopt een goede overdracht van PSZ/KDV naar de basisschool bij andere brede scholen?
5. Wat is de huidige situaties tussen de basisschool, PSZ en KDV met betrekking tot samenwerking, afstemming en overdracht?
6. Hoe te komen tot een voorstel voor de gewenste overdrachtsformulieren en opzet voor overlegwerkvorm?
7. Welke stappen zijn te ondernemen om het voorstel in de praktijk in te voeren?

Hoofdstuk 2 Theoretisch kader

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zal de theoretische stand van zaken passend bij mijn onderzoeksvraag worden weergegeven. Hierbij heb ik gekeken naar de gestelde deelvragen van hoofdstuk 1.4 en ben ik vanuit daar op zoek gegaan naar gerelateerde literatuur. Achtereenvolgens wil ik in dit hoofdstuk aandacht besteden aan de theoretische achtergrond van voor- en vroegschoolse educatie, handelingsgericht werken, doorgaande lijn, brede school, Passend onderwijs, 1-zorgroute, Tabula rasa en de generale conclusie .

2.2 Voor- en Vroegschoolse Educatie

Voor- en Vroegschoolse Educatie wordt afgekort tot VVE. VVE is ontwikkelingsstimulering en educatie voor jonge kinderen van 2 tot 6 jaar, gebaseerd op wetenschappelijke inzichten die zijn verwerkt in kwaliteitseisen en programma's (De Geus en Klopogge, 2009).

Voorschoolse educatie wordt voorafgaande aan de schoolperiode geboden bij het kinderdagverblijf of peuterspeelzaal. Het betreft leerling in de leeftijd van 2 tot 4 jaar oud. De verantwoording behoort tot de gemeenten. Oomen en de Geus (2009) geven aan dat vroegschoolse educatie gaat over de leerlingen van groep 1-2 in de leeftijd van 4 tot 6 jaar oud. De verantwoording ligt hier bij de schoolbesturen. Het doel van VVE is het verbeteren en stimuleren van de ontwikkeling en groeikansen van jonge kinderen (Van der Bolt en Melisse, 2011).

2.2.1 Historie VVE

Voor het ontstaan van VVE gaan we terug in de geschiedenis naar de jaren zeventig. Kampen, Klopogge, Rutten & Schonwille (2005) stellen in hun notitie dat het huidige VVE-beleid een voorgeschiedenis heeft in de vorm van het onderwijsachterstandenbeleid. In diverse onderwijsvoorrangsgebieden worden al sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw programma's uitgevoerd om de ontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren. Gezinsgerichte ontwikkelingsstimulering stond hierbij centraal. Vanaf de jaren negentig is gewerkt aan de ontwikkeling van centrum gerichte programma's die vanaf 2000 op beduidende schaal zijn geïmplementeerd. Vanaf het jaar 2000 heeft het Ministerie van OCW substantiële budgetten beschikbaar gesteld voor VVE. De doelstelling van dit beleid was om uiteindelijk alle kinderen in een achterstandsituatie te bereiken en hen optimale ontwikkelingskansen te bieden, zodat taal- en ontwikkelingsachterstanden aanzienlijk worden verkleind. Gemeente en schoolbesturen kunnen zelf bepalen welke kinderen als doelgroepkinderen moeten worden gezien. Voor de meeste gemeenten is de gewichtenregeling het belangrijkste criterium om te bepalen welke kinderen de doelgroep

vormen van VVE. Elenbaas, Van der Maas en Beek (2009) geven aan dat er sinds schooljaar 2006-2007 twee verschillende gewichten die van 0,30 voor kinderen waarvan beide ouders een laag opleidingsniveau hebben (maximaal vmbo of een voorganger van vmbo) en 1,2 voor kinderen waarvan één of beide ouders een zeer laag opleidingsniveau hebben (maximaal basisonderwijs). Bij de toekenning van doelgroep kinderen wordt per gemeente een uitsplitsing gemaakt tussen kinderopvang en peuterspeelzalen. In opdracht van het ministerie van OCW is in het voorjaar van 2007 de eerste meting uitgevoerd door middel van de Landelijk Monitor VVE 1^e meting (Jepma, Kooiman en Van der Vegt, 2007). Het doel van de monitor was om de stand van zaken met betrekking tot de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in kaart te brengen aan het begin van een nieuwe beleidsperiode. De eerste meting van de monitor fungeert als ijkpunt, waartegen de resultaten van het VVE-beleid van de komende jaren kunnen worden afgezet. De ontwikkeling van de monitor is begeleid door vertegenwoordigers van het Ministerie van OCW en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (Jepma, Van der Vegt en Kooiman, 2007). Deze monitor is afgenomen onder 294 gemeenten die met ingang van schooljaar 2006/2007 subsidie hebben ontvangen voor het onderwijsachterstanden beleid. Van al deze gemeenten hebben 142 gemeenten de vragenlijst ingevuld teruggestuurd. Uit analyse van deze vragenlijsten komen de volgende conclusies naar voren (Jepma, Van der Vegt en Kooiman, 2007): de gemeenten zijn het meeste positief over de samenhang en afstemming van VVE met ander beleid, daarnaast is er binnen de meeste gemeenten overeenstemming tussen gemeente en schoolbesturen over vorm en inhoud van VVE. Er is tevredenheid over de deskundigheid van personeel en de kwaliteiten van uitvoering. De gemeenten zijn minder tevreden over de financiën waarmee VVE bekostigd moet worden, ze zouden graag over een ruimer budget beschikken. Daarnaast is er nog een ander aandachtspunt voor de toekomst, werving en toeleiding van VVE binnen de kinderopvang, hieraan wordt door veel gemeenten nog weinig gedaan.

2.2.2 Huidige stand van zaken VVE

OCW (2006) heeft recentelijk stevige impulsen gegeven aan de uitbreiding en verbetering van de VVE. Uitgangspunt is dat VVE een belangrijke bijdrage kan leveren aan het verminderen van taalachterstand van doelgroepkinderen. Doel is in 2011 alle doelgroepkinderen te bereiken met VVE-programma's die van bewezen kwaliteit zijn (OCW, 2006). Voor de financiering wordt de gewichtenregeling uit het basisonderwijs het ijkpunt, maar gemeente (en ook schoolbesturen) bepalen uiteindelijk zelf om welke kinderen het gaat. De uitbreiding van de VVE gaat gepaard met een harmonisatie van de regelgeving voor voorzieningen voor jonge kinderen. Hoe wordt er op gemeentelijk niveau vorm gegeven

aan de invulling van voorwaarden en in hoeverre op basis daarvan verwacht kan worden dat de VVE –doelstelling ook gerealiseerd wordt (Driessen, 2012).

Er staan hierbij een aantal aspecten centraal in het beleid rond VVE (OCW, 2010) dat zijn achtereenvolgens:

- De definiëring van de doelgroepen
- De werving en toelating van deze kinderen naar de VVE-instelling
- De gebruikte programma's en methodieken
- De vormgeving van de doorgaande lijn tussen de voor- en voorschoolse fase
- De financiële middelen die door de gemeenten worden ingezet.

Driessen (2012) geeft aan dat het VVE beleid de afgelopen jaren verschillende wijzigingen heeft ondergaan. Bij de start van het Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOA) in 1998 werd het beleid gedecentraliseerd van het landelijke naar het gemeentelijke niveau. Schoolbesturen kregen meer autonomie en gemeenten werd een sturende rol toebedeeld. De afstand van de centrale overheid tot de specifieke lokale problematiek werd te groot geacht en gemeenten zouden beter in staat zijn voor het leveren van maatwerk. Bij de overgang van het GOA naar het Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) in 2006 werd een belangrijk deel van de sturende rol weer weggehaald bij de gemeenten en overgeheveld naar de schoolbesturen. De verantwoordelijkheid voor het voorschoolse VVE-deel (PSZ en KDV) bleef bij de gemeenten, maar die voor het vroegschoolse deel (kleutergroep) werd bij de schoolbesturen gelegd. In 2010 trad de wet OKE in werking. In de wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet OKE) (OCW, 2010) staat dat de Inspectie van het Onderwijs ook toezicht gaat houden op de kwaliteit van voorschoolse educatie. Sinds 1 augustus 2010 is deze wet van kracht. Het wetsvoorstel OKE wijzigt 3 wetten:

In de wet Kinderopvang wordt een kwaliteitskader voor peuterspeelzalen opgenomen evenals het toezicht van de gemeente daarop met de bijbehorende handhaving mogelijkheden. Verder worden in deze wet kwaliteitseisen voor voorschoolse educatie opgenomen. In de wet op het Onderwijstoezicht wordt geregeld dat de inspectie van het onderwijs toezicht houdt op de kwaliteit van voorschoolse educatie.

In de wet op het Primair Onderwijs wordt de regierol van gemeenten ten aanzien van het onderwijsachterstandenbeleid verstevigd en wordt de verantwoordelijkheid voor het aanbod en de toegankelijkheid van voorschoolse educatie neergelegd (OCW, 2010). Wanneer we kijken naar de praktijksituatie dan stelt Velsink (2009) dat de belangrijkste wijzigingen door de wet OKE zijn: leidster/kindratio peuterwerk wordt gelijk aan kinderopvang (1 op 8). Er is minimaal één gekwalificeerde beroepskracht op een groep van maximaal zestien kinderen, en twee gekwalificeerde op een VVEgroep van maximaal zestien kinderen. Minimumeisen

van voor kwaliteit, veiligheid en gezondheid, verklaring omtrent gedrag, pedagogisch plan. GGD-controle op naleving van de regels, de Inspectie van Onderwijs houdt toezicht op de kwaliteit van voorschoolse educatie. En de gemeente zijn verantwoordelijk voor goed VVE aanbod.

Zoals in de vorige paragraaf staat beschreven krijgen de gemeenten financiën waarmee VVE bekostigd moet worden en tevens bepalen schoolbesturen en gemeenten welke kinderen doelgroepkinderen zijn (Elenbaas-Van Ommen, Van der Maas en Beek, 2009). Daarnaast is beschreven in de WET OKE dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor goed VVE aanbod. Om te waarborgen dat de gemeente aandacht besteed aan de inhoud en vormgeving van VVE staat bij veel gemeenten LEA op de agenda.

Ongeveer 88 % van de gemeenten kent een brede school. (Duijnhouwer, Bakker en Davids, 2012). Het beleid op de brede school wordt gemaakt door de gemeente. Vanaf 2006 bepalen gemeenten en schoolbesturen in overleg de Voor- en Vroegschoolse Educatie binnen de gemeente (Elenbaas-Van Ommen, Van der Maas en Beek, 2009). Verder stellen zij dat voor de periode 2006-2010 was vastgesteld dat de gemeenten in 2010 70% van de kinderen in de voorschoolse periode moest bereiken met een effectief VVE-Programma. Het gaat dan om programma's uitgevoerd in de peuterspeelzalen of kinderdagverblijven. Alle gemeenten ontvangen vanaf 2008 gelden voor VVE. In het bestuursakkoord 'Samen aan de slag' opgesteld tussen gemeente en rijksoverheid waarbij nadere afspreken gemaakt worden over het gewenste doelgroep bereik 2011.

In januari 2012 heeft de coördinator onderwijsachterstanden van de gemeente waarin onze de brede school zich bevindt, namens de gemeente, een uitnodiging gestuurd naar alle taalcoördinatoren, en directeurs van de basisscholen in de regio en de clustermanagers en directeur van de peutergroepen. Deze uitnodiging is bedoeld voor de invoering van een gemeentelijk project op het gebied van taalstimulering. In de Lokale Educatief Agenda (LEA) is aandacht voor het voorkomen en bestrijden van taalachterstand en de doorgaande lijn in de voor en vroegschoolse educatie. Het project heeft de volgende drie doelen:

- Het onderzoek naar- en aanbieden van de doorgaande lijnen binnen de gehanteerde methodes aan de medewerkers.
- Het benoemen van de succesfactoren aan het eind van de peutergroep en eind groep 2, zodat de opbrengsten meetbaar worden.
- Het aanbieden van de juiste didactische werkvormen / activiteiten om het taalonderwijs in de voor- en vroegschool te optimaliseren.

Om deze doelen te kunnen realiseren worden de taalcoördinatoren binnen het project gefaciliteerd om onderzoek te doen en de gevraagde documenten en werkvoeren te ontwikkelen, daarnaast zijn er drie studiemiddagen.

2.2.3. Methodieken

In het rapport 'Ceders in de tuin' vroeg de Commissie Van Kemenade (1992) eind jaren tachtig voor het eerst aandacht voor het belang van de voorschoolse periode in het kader van het achterstandenbeleid. Er werd een nieuwe commissie ingesteld om voorstellen voor de voorschoolse educatie te doen: de Commissie Meijnen. Deze commissie rapporteerde in 1994 dat centrumgerichte programma's voor jonge kinderen met bepaalde kwaliteitskenmerken effectief kunnen zijn. Zij adviseerde de regering om een aantal programma's te laten ontwikkelen, in de praktijk te beproeven en te evalueren. Uit de ingediende projectvoorstellen werden er twee geselecteerd voor verdere ontwikkeling. Dat was het Van Kuyk-Slavin-model, later omgedoopt in Piramide en het High-Scope programma, thans Kaleidoscoop genoemd. Beide programma's werden geselecteerd voor een wetenschappelijk begeleide proefinvoering van drie jaar in peuterspeelzalen en basisscholen (Kampen, Klopogge, Rutten en Schonwille, 2005).

VVE spreekt van bepaalde programma's die als methodiek ingezet worden. Deze programma's richten zich vooral op de stimulering van de taalontwikkeling bij de jonge kinderen (IJsbrand, Rutten en Beekhoven, 2009). Er zijn diverse programma's ontworpen voor de invoering van VVE.

De programma's zijn in te delen in drie categorieën: integrale-, specifieke- en gezinsgerichte VVE programma's (Meij, Mutsaers & Pennings, 2009).

De volgende VVE-programma's zijn erkend en opgenomen in de Databank Effectieve Jeugdinterventies (DEJ).

Integrale VVE-programma's

- Piramide
- Kaleidoscoop
- KO-Totaal
- Startblokken van Basisontwikkeling
- Sporen als VVE-programma's

Specifieke VVE-programma's

- Boekenpret
- De Taallijn

Gezinsgerichte VVE-programma's

- Stap programma's: Instapje, Opstapje, Opstap
- Jij bent belangrijk.

Uit de Landelijke monitor Voor- en Vroegschoolse educatie 2011, de 5^e meting (Beekhoven, Jepma en Kooiman, 2011) blijkt, dat Piramide (44% van de gemeente), Ko-Totaal (30%) , Startblokken van Basisontwikkeling(13%) de populairste VVE programma's zijn. In bijlage 2 heb ik deze methoden nader bekeken, hierbij heb ik gelet op de doelgroep van de methode en welke ontwikkelingsgebieden aanbod komen.

2.3 Handelingsgericht werken (HGW)

Wanneer we kijken naar de VVE programma's welke aanwezig zijn is het belangrijk om te zien welke koppeling we naar de methoden van de basisschool kunnen maken. Daarnaast wordt er bij VVE gewerkt met doelgroepkinderen, wanneer zij naar de basisschool gaan maken ze deel uit van alle leerlingen. Leenders en Elenbaas (2007) stellen, dat wanneer de leerlingen instromen, van de vroegschoolse educatie naar de voorschoolse educatie, het belangrijk is dat we kennis hebben van de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Op deze manier gaan we uit van de positieve punten van het kind om zo de ontwikkeling van kinderen te stimuleren waarbij we rekening houden met hun onderwijsbehoeften. Deze onderwijsbehoeften formuleer je door aan te geven wat een kind nodig heeft om een bepaald doel te bereiken (De Lange, 2006).

Onze school is een adaptieve school waarmee we bedoelen dat we aandacht besteden aan de onderwijsbehoeften van de leerling. We gebruiken hiervoor de uitgangspunten van Handelingsgericht werken, we kijken daarbij naar de kindkenmerken welke we op schrijven als de onderwijsbehoeften van de leerling.

Pameijer en Van Beukering (2008) geven aan dat het afstemmen van het onderwijsaanbod op de onderwijsbehoeften van een leerling cruciaal is. Zij geven verder aan door te stellen dat diagnostiek, advisering en begeleiding zich richten op het verbeteren van deze afstemming: het wegnemen (of het afzwakken) van factoren die een 'probleem' beïnvloeden, het versterken van de positieve aspecten en het zoeken naar een aanpak die werkt. Deze activiteiten richt zich niet zozeer op wat er is met een kind, maar meer op wat het nodig heeft om bepaalde doelen te bereiken en welke aanpak en positief effect heeft. Leenders & Elenbaas (2007) geven aan dat bij handelingsgericht werken ook de rol van de leerkracht in het proces centraal staat. Tevens geven zij aan dat handelingsgericht werken vooral draait om te kijken naar kinderen, hun leerstijlen en interesses. De consequenties die het heeft voor het aanbod, de houding en het handelen van de leerkracht moeten realistisch en uitvoerbaar zijn. De leerkracht doorloopt drie á vier keer per jaar de cyclus HGW die deel uitmaakt van de volgende stappen: waarnemen, begrijpen, plannen en realiseren.

2.4 Doorgaande lijn

Zoals voor een nieuwe leerkracht het erg belangrijk is de onderwijsbehoeften van de leerlingen goed in beeld te hebben is het voor de leerling prettig wanneer er door de school een doorgaande lijn is. Mijn ervaring is dat wat een kind in groep 1 aan regels en routines heeft geleerd de basis is welke wordt uitgebreid gedurende de schoolloopbaan van het kind op het basisonderwijs. Driessen (2012) geeft aan dat de doorgaande lijn betrekking heeft op afstemming qua visie, werkwijze en activiteiten binnen en vooral tussen instellingen. Vanuit de SLO wordt structuur gegeven aan de tussendoelen en einddoelen welke zijn verwerkt in de diverse methoden voor de verschillende vakgebieden. Als school is het belangrijk om een goede keuze voor je methode te maken waarbij je oog hebt voor de doorgaande lijn. Onze school wil niet alleen een doorgaande lijn bieden op het gebied van de vakgebieden en methode van waaruit we werken, maar we willen dit breder trekken. Zo'n 5 jaar geleden heeft onze school gekozen om te gaan werken vanuit de BASprincipes. BAS staat voor Bouwen aan een Adaptieve School. Hierbij staat de doorgaande lijn hoog in het vaandel. Het BAS+raster (zie bijlage 3) bestaat uit bouwstenen die de kwaliteit geven aan je adaptieve onderwijs wanneer je deze uitwerkt voor je school. Wanneer de school een bepaalde bouwsteen ook wel cel heeft behandeld wordt deze geborgd middels een borgingsdocument (Baan, 2008). Hij geeft verder aan dat je bij een nieuwe BAScel, je eerst gaat verdiepen in de theorie en vanuit daar kijkt hoe deze toepasbaar is op de praktijk; wat is al zichtbaar en wat willen we nog bereiken. Vervolgens wordt een borgingsdocument opgesteld waarin de met elkaar gemaakte afspraken vastliggen. Een teamlid is verantwoordelijk voor het evalueren en regelmatig laten terug keren van de afspraken tijdens teamvergaderingen, deze persoon wordt celeigenaar genoemd. Door het uitvoeren van de BAScellen krijgt de school op diverse vlakken een doorgaande lijn, dit is prettig werkbaar voor de leerkracht, leerlingen en ouders. Wanneer we kijken naar de cel klasseninrichting is in iedere groep hetzelfde zichtbaar zoals bijvoorbeeld: picto's en labelen, de kasten zijn bedoeld voor leerlingen, tafelgroepen, overzichtelijk bureau, voldoende loopruimtes etc.

Ook voor de zorg is er een doorgaande lijn, deze is opgesteld in de 5 niveaus van zorg. Want met het zicht op passend onderwijs is niet alleen de doorgaande lijn van de vakgebieden belangrijk, maar ook de doorgaande lijn m.b.t. de zorg. Het zorgteam en de internbegeleider dragen zorg voor het toetsrooster en plannen momenten in zoals groep- en toetsbesprekingen. Op onze school werken we via bovenstaande manier en hebben we een schoolspecifiek zorgplan zodat voor iedere leerkracht duidelijk is welke stappen uit de niveaus uit te voeren (Buermans 2011). Bij de overgang van de leerling naar een andere school wordt een onderwijskundig rapport geschreven door de leerkracht en de intern begeleider. Vooral voor risicoleerlingen is het belangrijk dat de overgang goed verloopt (Clijsen 2007). Er worden verschillende onderdelen aan een goede doorgaande lijn tussen

de voor- en vroegschoolse instelling onderscheiden. Bij een doorgaande lijn is het belangrijk om afspraken te maken over de overdracht van gegevens, Oomen en De Geus (2009) geven hierbij aan dat voor de overdracht van gegevens peuterspeelzaal of kinderdagverblijf naar de basisschool toestemming van de ouders nodig is. Het is verstandig om bij binnenkomst op de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf al met ouders te regelen dat gegevens mogen worden overgedragen.

2.5 De brede school

Zoals beschreven in de vorige paragraaf is het effect van een doorgaande lijn erg groot. De doorgaande lijn laten starten bij de eerste kennismaking met de voor van opvang van kinderen tijdens de voorschoolse periode doorlopend naar de vroegschoolse periode en vanuit daar aansluitend van groep 3 t/m 8. De vormen van voorschoolse educatie zijn Peuterspeelzalen en Kinderdagverblijven. Wanneer deze gekoppeld zitten aan een basisschool, doordat ze in hetzelfde gebouw gesitueerd zitten is er sprake van een brede school. Van der Grinten, Walraven, Broekhof, Hoogeveen, Studulski (2007) stellen dat er echter ook andere samenwerkingsverbanden mogelijk zijn binnen de brede school. Verder stellen zij dat een brede school een netwerk is van samenhangende voorzieningen voor kinderen en ouders uit de buurt. De brede school is een samenwerkingsverband waarbij verschillende organisaties geïntegreerd zijn zoals bijvoorbeeld, basisschool, KDV, BSO, PSZ. Er zijn ook brede scholen die deel uit maken van meerdere instellingen zoals huisvesting van de bibliotheek, gymzaal etc.

(Van der Grinten, et al., 2007) geven in hun handboek brede school aan, dat er wordt gesproken over een brede school wanneer er sprake is van:

- Structurele multidisciplinaire samenwerking.
- Inhoudelijke organisatorisch en financiële verankering in het beleid en de uitvoering van de betrokken scholen en instellingen.
- Doelstellingen gericht op het verbeteren van ontwikkelingskansen voor kinderen op cognitief, sociaal en fysiek gebied.
- Een passend aanbod van 's ochtends tot 's avonds voor kinderen en ouders uit de buurt.
- Adequate huisvesting, ruimte zinvol benutten en beschikbaar stellen van ruimtes voor elkaar.

Het belangrijkste samenwerkingsverband bij de brede school is, dat er door de diverse instellingen die deel uit maken van de brede school wordt samengewerkt. Volgens Verheijke (2008) zijn faciliteren, regisseren, financieren, coördineren, initiëren allemaal processen die bijdragen aan de totstandkoming van een brede school. Dat er meer moet gebeuren om werkelijk een brede school te worden, blijkt uit cijfers uit het Jaarbericht brede scholen

(Kruiter, Oomen, Van der Grinten, Dubbelman en Zuidam, 2007). Om kinderen ontwikkelingskansen te bieden, zo weten we uit de sectoren onderwijs, kinderopvang en welzijn, moet er onder andere overeenstemming zijn over de uitgangspunten van het pedagogisch klimaat en over het daaruit voortvloeiende pedagogisch handelen. Als er in de brede school geen wij-gevoel leeft onder de werkers, is er geen goede basis voor een pedagogisch klimaat dat de ontwikkelingskansen kinderen vergroot. Het pedagogisch concept van de brede school moet door alle betrokkenen worden gedeeld.

2.5.1 Het ontstaan van de brede school

In de vorige paragraaf is beschreven wat een brede school is, maar sinds wanneer kennen wij in Nederland het fenomeen Brede school? Verheijke (2008) geeft hier antwoord op, als hij zegt dat de gemeenten Rotterdam en Groningen in 1996 besloten om het onderwijs en de school een centrale functie toe te kennen in het achterstandenbeleid. Allerlei mensen en instellingen uit de buurt van de school die iets met opvoeding en onderwijs te maken hadden gingen samenwerken. Valkestijn (2002) geeft aan dat door de decentralisatie van het welzijns-, het onderwijsachterstanden-, het onderwijshuisvestigingsbeleid en de financiering van onderwijsbegeleidingsdiensten de gemeenten de regie kunnen voeren in de ontwikkeling van brede scholen.

2.5.2 Huidige stand van zaken en toekomstbeelden brede school

Ongeveer 88 % van de gemeenten kent een brede school. Duijnhouwer, Bakker en Davids (2012) geven aan dat is gebleken dat de brede school door de verschillende belangtegenstellingen die in de organisatie aanwezig zijn, dreigt te verzanden. De laatste jaren is daarom het plan van een Integraal Kindcentrum (IKC) gekomen (Duijnhouwer et al., 2012). De gedachtevorming rondom het IKC lijkt op die van de brede school, maar er zijn belangrijke verschillen. Een integraal kindcentrum is een voorziening voor kinderen van tenminste 0-12 jaar, waar zij gedurende de dag komen om te leren, spelen, te ontwikkelen en ontmoeten. Alle ontwikkelingsterreinen komen aan bod (Duijnhouwer et al., 2012). Het IKC biedt in één organisatie een totaalpakket op het gebied van educatie, opvang en ontwikkeling, zorg, welzijn en vrije tijd. Het gaat in de IKC-gedachtegang nadrukkelijk om het creëren van één bedrijfsmodel (een organisatie, één werkgever, één budget, één management, één geïntegreerde CAO etc.). Er is in dit bedrijfsmodel tevens sprake van één pedagogische en didactische visie en aanpak en er wordt samengewerkt aan één passend ontwikkelingsaanbod voor elk kind.

2.6 Passend Onderwijs

Doel van passend onderwijs moet zijn zo goed mogelijk onderwijs te bieden aan ieder kind, ongeacht de extra zorgbehoefte. OCW (2011) geeft aan dat met het huidige stelsel dit niet gaat lukken. Bij invoering van de leerlinggebonden financiering in 2003, was de verwachting dat het aantal leerlingen met een indicering voor 'zware' zorg, zou stabiliseren. Deze verwachting is onterecht gebleken: vanaf 2003 is het aantal leerlingen met een indicatie met 65% toegenomen. Het kabinet wil naar een efficiënt en effectief stelsel van passend onderwijs. Het OCW (2011) geeft verder aan dat het nieuwe stelsel aan de volgende voorwaarden moet voldoen: leerlingen krijgen zo goed mogelijk onderwijs, ouders zijn betrokken bij hun kind op school, docenten zijn goed toegerust, scholen werken samen met jeugdzorg en gemeenten en doelmatige investeringen. Met de invoering van passend onderwijs verdwijnen de leerlinggebonden financiering (lgf) en de landelijke indicatiestelling voor het (v)so. Daarvoor in de plaats worden de scholen verplicht een zoveel mogelijk passende onderwijsplek te bieden aan leerlingen die zich bij hen aanmelden. Die plek kan op de eigen school of op een andere school worden geboden. Kinderen mogen niet langer geweigerd of verwijderd worden vanwege hun extra ondersteuningsbehoefte, voordat er een plek op een andere school gevonden is. Om de zorgplicht mogelijk te maken, moet het proces van aanmelden en toelaten in de wet worden geregeld. Greven en Timmerhuis (2008) geven aan dat schoolbesturen iedere leerling straks een passend onderwijsarrangement moeten bieden, daarom worden scholen aangezet tot heroverweging van de opvang van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften. Dit kan leiden tot vier profielen voor passend onderwijs: de netwerkschool, de smalle zorgschool, de brede zorgschool of de inclusieve school. Om passende opvang voor iedere leerling te realiseren zullen de 4 type profielscholen verdeeld over de regio aangeboden gaan worden. Hierbij speelt het regionale netwerk een belangrijke rol. Voor deze regionale netwerken, ook wel samenwerkingsverbanden genoemd, zijn een aantal functies gedefinieerd. Greven en Timmerhuis (2008) geven aan dat de netwerken verplicht zijn om deze functies vorm te geven maar hoeven dat niet perse centraal, op het niveau van het netwerk, te doen. Het regionaal netwerk kan dat ook decentraal organiseren of beleggen bij één of meerdere deelnemende instellingen.

De functies zijn:

- 1 Eén loket voor indicatiestelling inrichten.
- 2 Een flexibel onderwijscontinuüm inrichten.
- 3 Overleggen over de verdeling van de (zorg)middelen.
- 4 De kwaliteit van het bestaande onderwijs versterken, waaronder het vergroten van de handelingsbekwaamheid van leraren in het reguliere onderwijs.
- 5 De betrokkenheid regelen van het personeel en ouders bij de organisatie van

het regionale netwerk en bij de inrichting van het onderwijs (op bestuurlijk en bovenbestuurlijk niveau).

6 Individuele ouders (onafhankelijke) ondersteuning bieden bij indicaties.

7 Garanderen dat alle leerlingen binnen het netwerk een passend onderwijsaanbod wordt geboden.

8 Een registratiesystematiek hanteren waarmee alle leerlingen in de regio in beeld zijn.

9 Voor alle zorgleerlingen een ontwikkelings- en uitstroomperspectief vaststellen.

Tevens geven Greven en Timmerhuis (2008) aan dat naast bovenstaande functies de regionale netwerken nadrukkelijk de opdracht hebben om samen te werken en af te stemmen met de jeugdzorg.

2.6.1 1-zorgroute

Leenders en Elenbaas (2007) geven aan dat bij passend onderwijs, onderwijs en zorg hand in hand aan. Hierdoor kunnen volgens hen meer leerlingen met een beperking regulier onderwijs volgen, wat grote gevolgen heeft voor de inrichting van de zorgstructuur van de basisschool.

Wanneer we kijken naar de relatie tussen de 1-zorgroute en passend onderwijs in doorgaande leerlijnen van groep 1 tot en met 4, is de leerkracht de belangrijkste persoon en eerstverantwoordelijk in het ontwerpen en realiseren van een passend aanbod en afgestemde begeleiding; 1-zorgroute doet in al haar stappen een groot beroep op de professionaliteit van leerkrachten en intern begeleiders. Dit begint met het gebruik maken van de gegevens uit de peuterspeelzaal. Op de basisschool gaat het vooral om het signaleren van een opvallend ontwikkelingspatroon en het vaststellen van onderwijsbehoeften (Clijsen, 2007). Op basis hiervan maakt de leerkracht een passend groeps- of individueel handelingsplan, voert dit uit en stelt het zo nodig bij. Als scholen aan de slag gaan met handelingsgericht werken leggen zij een uitstekende basis om dit voor te zetten in de realisatie van 1-zorgroute.

Mede door middel van de 1-zorgroute wordt sturing gegeven aan het Passend Onderwijs waarover het ministerie van Onderwijs diverse wetvoorstellen heeft geschreven en medio februari nog steeds met elkaar in discussie is over de precieze invulling daarvan.

Clijsen (2007) definieert de 1-zorgroute als volgt: “De 1-zorgroute beschrijft in onderlinge afstemming de stappen en beslismomenten die cyclisch in de zorg aan leerlingen op groepsniveau, op schoolniveau en het niveau van de bovenschoolse zorg in het samenwerkingsverband/regio gezet worden” (p. 5).

Volgens Clijsen (2007) wil de 1-zorgroute de volgende doelen bereiken:

- Afstemming van het onderwijs op de onderwijs behoefte van de leerlingen.

- Handelingsgericht en plantmatig omgaan met de verschillen in onderwijsbehoeften.
- Vroegtijdig signaleren van leerlingen die extra aandacht nodig hebben
- Bieden van passen onderwijs voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.
- Vergroten van de competenties van leerkrachten om handelingsgericht te werken met groepsplannen.
- Geven van impulsen om de kwaliteiten van het onderwijs en de zorg in de school te verbeteren.
- Transparant maken en verbeteren van de zorgstructuur in de school.
- Goede overgang van risicokinderen vanuit peuterspeelzaal naar groep 1 van de basisschool en een goede overgang van leerlingen uit groep 8 naar het voortgezet onderwijs
- Stimuleren van en vormgeven aan samenwerking tussen onderwijs en zorg binnen de regio.

2.7 Tabula Rasa

In het voorgaande heb ik met name geschreven over het belang van een doorgaande lijn en de kennis van de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Toch zijn er ook filosofen die het juist belangrijk vinden dat je een kind als onbeschreven blad leert kennen. Zodat je op die manier als leerkracht of leidster niet bevooroordeeld kunt zijn door de observaties van een vorige collega maar dat je een eigen kijk op de leerlingen kunt ontwikkelen door eigen observaties. “De filosoof John Locke (1632-1704) was een bekende empirist, hij stelde dat de geest vooral gekenmerkt werd door associaties van ideeën: als twee dingen tegelijk ervaren worden, hebben ze veel kans om mentaal met elkaar geassocieerd te worden” (in: Palmer, 2010, p.177-178). John Locke is bekend van zijn uitspraak Tabula Rasa, dit betekent ieder mens is een onbeschreven blad. Het is belangrijk om bij de analyse van de overdrachtslijsten in hoofdstuk 4 ook deze gedachten de revue te laten passeren en te bedenken wat is nodig om de onderwijsbehoeften op te stellen van de leerling, zonder alles te uitgebreid te omschrijven waardoor het onbeschreven blad volledig vervaagt. Want dan kijkt de nieuwe leidster/leerkracht mogelijk al ‘bevooroordeeld’ naar het kind. We willen immers uitgaan van de positieve kenmerken en deze omzetten in onderwijsbehoeften voor het opstellen van een groepsplan volgens de 1-zorgroute.

2.8. Generale conclusie

In dit hoofdstuk heb ik informatie weergegeven over wanneer VVE is ontstaan en wat de principes hiervan zijn. Vanuit de politiek en gemeenten is er veel aandacht voor VVE, dit is merkbaar vanwege de landelijke monitoren die zijn uitgevoerd, inmiddels is de 5^e meting in 2011 verschenen. Met de ingang van de WET OKE van augustus 2010 gaat de inspectie van onderwijs toezicht houden op de kwaliteit van voorschoolse educatie. De gemeenten zijn

verantwoordelijk voor de invulling en het aanbod van het VVE-beleid bij de PSZ en het KDV. Er zijn verschillende programma's die ingezet kunnen worden bij de vroegschoolse educatie. Het is belangrijk dat er een "warme overdracht" van voorschoolse- naar vroegschoolse educatie plaats vindt zodat de leerkracht van de kleutergroep de onderwijsbehoeften goed kan inschatten. Wanneer er gewerkt wordt vanuit de uitgangspunten van het handelingsgericht werken wordt er gewerkt met groepsplannen welke zijn opgesteld vanuit de leerlijnen voor de groep waarin wordt gewerkt. Ieder kind is uniek en heeft andere onderwijsbehoeften om naar de doelen toe te kunnen werken. Net zoals de overdracht van voorschoolse- naar vroegschoolse educatie belangrijk is, voor een goede start en overgang, is dat ook zo bij de overdracht van vroegschoolse educatie naar groep 3, het is immers zonde wanneer het aangeleerde geen verdieping krijgt of wanneer er niet terug gepakt kan worden op de eerder aangeboden aanpak. Daarom is het zo belangrijk om te zorgen voor een doorgaande lijn, waarbij de volgende leerkracht weet naar welke doelen is toegewerkt en op welke wijze. Met de komst van de brede school zijn overlegmomenten en samenwerking belangrijke woorden om een brede school tot een succes te maken. Ook bij passend onderwijs staat samenwerking centraal en dan met de zogeheten regionale samenwerkingsverbanden. De notie van passend onderwijs is immers om zo goed mogelijk onderwijs te bieden aan ieder kind, ongeacht de extra zorgbehoefte. Hierbij is de 1-zorgroute een middel dat je kunt inzetten om onderwijs op maat te bieden. Je kunt hierbij zeker gebruik maken van elkaars expertise, want uit "warme overdracht" kun je al veel informatie halen voor een passend les/handelingsplan voor het kind. Echter moet hierbij wel gelet worden op onze eigen professionaliteit, zodat we blijven observeren, er een goede balans is tussen de verkregen informatie en de ruimte om het kind ook zelf te mogen leren kennen, zoals Locke omschrijft in zijn "Tabula Rasa". Want zoals een kind uniek is, gaat dit ook op voor de pedagogisch medewerker, begeleider en of leerkracht. En kan het kind zich beter voegen bij de ene dan wel bij de andere werkwijze. Het toverwoord daarbij is door goed te observeren en de doorgaande lijn in acht te houden kan de voorschoolse en vroegschoolse educatie een zeer waardevolle bijdrage leveren aan het onderwijs.

Hoofdstuk 3 Opzet van het onderzoek

3.1 Verantwoording onderzoeksmethodologie

Om antwoorden te vinden op de eerder genoemde deelvragen is het belangrijk een afweging te maken tussen welke onderzoeksmethodologie je kiest.

Sinds dit schooljaar zijn we een brede school, bij de keuze van de onderzoeksmethodologie vind ik het erg belangrijk om dit in nauw overleg te doen met alle betrokkenen. Met deze betrokkenen bedoel ik de pedagogische medewerkers van het Kinderdagverblijf, afgekort tot KDV en leidsters van de Peuterspeelzaal (PSZ), zorgteam en onderbouwcoördinator van de basisschool. Door iedereen deel van het onderzoek te maken verwacht ik een grotere opbrengst en breed draagvlak.

Voorafgaand aan de observaties, gesprekken en vragenlijst wil ik de betrokken hebben geïnformeerd over de opleiding Master SEN waarvan ik het 2^e jaar volg. Dit doe ik door ze te informeren over wat voor onderzoek ik ga uitvoeren, met daarbij vermeld dat in het onderzoek de verkregen informatie anoniem wordt verwerkt. Er zal wel gemeld worden of de informatie afkomstig is vanuit KDV, PSZ of de basisschool dit om een zo duidelijk mogelijk kader te vormen om te komen tot de overeenkomsten en waar nog hiaten zitten. Door vooraf de betrokkenen te informeren hoop ik een professionele samenwerking te hebben tijdens het onderzoek.

Als onderzoeker is het belangrijk dat je een duidelijk beeld hebt van wat het VVE project en de huidige WET OKE inhoudt. Via het lezen van artikelen en boeken rondom deze onderwerpen hoop ik als onderzoeker een breder beeld te hebben en daarnaast de termen goed te kunnen interpreteren.

Onze basisschool maakt sinds 2011 ook deel uit van een brede school, in de nieuwbouw, die gehuisvest is grenzend aan de kleuteringang, is de PSZ, KDV en de BSO. Ik wil graag weten op welke manier hier gewerkt wordt, welke methoden en of leerlingvolgsysteem wordt gebruikt. Door op meerdere momenten te gaan observeren en aansluitend een gesprek te hebben met de locatieleider wil ik me een breder beeld vormen van de werkwijze bij PSZ en KDV.

Voor het krijgen van meer inzicht in een mogelijke manier waarop de theorie in praktijk wordt gebracht wil ik een bezoek brengen aan een basisschool welke al langer een brede school

is. Hierbij wil ik in de dagelijkse praktijk gaan ervaren hoe de samenwerking verloopt. Dit ga ik uitvoeren door een bezoek aan deze school te brengen. Hierbij wil ik naast het observeren graag in gesprek gaan met directeur/leerkracht/leidster. Hier wil ik interviewen via een vooraf opgestelde vragenlijst. Bij het opstellen van de vragenlijst wil ik gebruik gemaakt hebben van wat mij bekend is vanuit de opgedane theorie en kennis en daarbij verwerkt de aanpak en opzet tussen de samenwerkingsvormen. Ook ben ik geïnteresseerd in hun ervaringen en hoe zij tot afstemming van een doorgaande lijn zijn gekomen. Het is belangrijk dat hierbij voorop staat dat de verworven informatie anoniem in dit onderzoek verwerkt zal worden.

Om in te zoomen op de huidige situatie rond samenwerking, afstemming en overdracht wil ik een interview afnemen met de locatieleidster van het KDV, PSZ en de directeur van de basisschool waarop ik werkzaam ben. Daarnaast wil ik helderheid hebben met betrekken tot de registratiemethode bij de voortgang van de leerlingen en de mate waarin ze toe werken naar de gestelde leerlijnen van de SLO.

Om deelvraag 6 te kunnen beantwoorden wil ik alle informatie van de deelvragen 1 tot en met 5 gebruiken om te komen tot een voorstel voor een nieuw overdrachtsformulier en een structureel afsprakenschema.

Nadat voorgaande deelvragen zijn beantwoord zou ik mijn voorstellen willen presenteren. Deze presentatie wordt gehouden aan alle betrokkenen: het team van de basisschool, team KDV en team PSZ.

Aan het einde van de presentatie zal ik voorstellen dat het eind mei in de teams besproken wordt om het gehele voorstel voor schooljaar 2012-2013 te gaan invoeren met eventuele bijstelling naar aanleiding van de vragen en of opmerkingen tijdens de presentatie. In april 2013 zal dan volgens de planning het voorstel met de huidige afstemming en overdracht geëvalueerd gaan worden in alle teams.

3.2 Schematische uitwerking onderzoeksoptzet

Om een overzicht te maken van de manier waarop ik tot uitwerking van de deelvragen kan komen heb ik in onderstaand schema de onderzoeksmethodologie weergegeven. Hierbij heb ik geprobeerd gebruik te maken van een diversiteit aan bronnen om te voldoen aan de triangulatie.

Tevens is in onderstaand schema een tijdspad opgenomen, dit tijdspad zorgt ervoor dat vooraf inzichtelijk is gemaakt wat in welke volgorde wordt gedaan. Het beschrijven van een verwachte opbrengst is erg zinvol zo weet ik met welk doel ik de deelvraag beantwoord.

Deelvraag	Betrokkenen	Methodologie	Tijdspad	Verwachte opbrengst
1. Wat houdt het VVEproject in?	Onderzoeker	Literatuurstudie	Okt-nov 2011	Ik weet wat het VVE project en inhoudt.
2. Welke regelgeving is er bekend over de Wet OKE?	Onderzoeker	Literatuurstudie/bronnen-onderzoek.	Dec. 2011	Ik ben ingelezen over de regelgeving m.b.t. Wet OKE.
3. Hoe werkt men op PSZ/ KDV van onze brede school, met name via welke methodieken?	Onderzoeker Onderbouwcoördinator KDV locatieleidster PSZ locatieleidster	Observatie en interview aan de hand van vragenlijst met leidsters PSZ/KDV	Nov 2011	Ik heb zicht gekregen in de huidige methodiek en observatiewijze van PSZ en KDV.
4. Hoe verloopt een goede overdracht van PSZ/KDV naar de basisschool bij andere brede scholen?	Onderzoeker Directeur, leerkracht en leidster van een andere school.	Interview afnemen bij een basisschool. Afnemen vragenlijst bij leerkracht groep 1-2, locatieleider basisschool, Medewerkster KDV/BSO	Maart 2012	Ik heb kennis van een goede overdracht tussen basisschool, PSZ en KDV bij andere brede scholen in West-Brabant.
5. Wat is de huidige situaties tussen de basisschool, PSZ en KDV met betrekking tot samenwerking, afstemming en overdracht?	Onderzoeker Directeur school KDV team PSZ team	In gesprek gegaan met de betrokken personen en aansluitend vragenlijst uitgereikt. Inzien van methode(n), jaarplanning.	Feb 2012	Ik ben op de hoogte van de huidige samenwerking tussen basisschool, PSZ en KDV.
6. Hoe te komen tot een voorstel voor de gewenste overdrachtsformulieren en opzet voor overlegwerkvorm?	Onderzoeker Directeur KDV locatieleidster PSZ locatieleidster	Analyseren van de informatie verkregen via methode(n), gesprekken en observaties, komend tot afstemming en opstellen van voorstel overdrachtsformulier en overlegschemata door de onderzoeker	April 2012	Er is een werkbaar overdrachtsformulier. Er zijn afspraken gemaakt over de overlegstructuur.
7. Welke stappen zijn te ondernemen om het voorstel in de praktijk in te voeren?	Groepsleerkracht van groep 1 Onderzoeker Team van de basisschool Team KDV Team PSZ	Presenteren: Inzet van het overdrachtsformulier. Structurele overlegmomenten waarbij we de jaarplanning naast elkaar leggen en zoeken naar afstemming van thema's .	Mei 2012	Een adequate overdracht bij de instroom van 4-jarige leerlingen, via een overdrachtsformulier en afstemming tussen de basisschool, PSZ en KDV. in april van het schooljaar 2012-2013 zal de huidige manier van werken geëvalueerd worden.

Hoofdstuk 4 Resultaten

In dit hoofdstuk zal ik aan de hand van de in hoofdstuk 1 geformuleerde deelvragen de resultaten beschrijven die ik verkregen heb.

4.1 Wat houdt het VVE project in?

VVE staat voor Voor- en Vroegschoolse Educatie, met voorschoolse educatie wordt de tijd voorafgaand aan de basisschoolperiode bedoeld. De kinderen krijgen deze educatie op de Peuterspeelzaal of bij het Kinderdagverblijf. En met de vroegschoolse educatie worden de leerlingen van 4 tot 6 jaar in groep 1-2 bedoeld. Sinds 2000 heeft het Ministerie van OCW substantiële budgetten beschikbaar gesteld voor VVE. De doelstelling van dit beleid is om uiteindelijk alle kinderen in een achterstandssituatie te bereiken en hen optimale ontwikkelingskansen te bieden, zodat taal- en ontwikkelingsachterstanden aanzienlijk worden verkleind. Er zijn drie verschillende categorieën van VVE programma's: integrale VVE-programma's, specifieke VVE-programma's, en gezinsgerichte VVE-programma's. Gemeenten zijn voor de invulling van het programma verantwoordelijk. Gemeenten en schoolbesturen bepalen welk programma wordt ingezet. Tevens bepalen gemeenten zelf welke kinderen als doelgroepkinderen worden gezien. Voor de meeste gemeenten is de gewichtenregeling het belangrijkste criterium om te bepalen welke kinderen tot de doelgroepkinderen VVE behoren. Het doel van VVE project is het verbeteren en stimuleren van de ontwikkeling en groeikansen van jonge kinderen.

4.2 Welke regelgeving is er bekend over de Wet OKE?

Door invoering van de Wet OKE, van augustus 2010 zijn vanuit het Ministerie OCW duidelijk afspraken gemaakt en is structuur geboden aan gemeenten en schoolbesturen. Door de verantwoording voor de implementatie van VVE bij de gemeenten te leggen worden zij verantwoordelijk voor de uitvoering en bekostiging en van VVE via de Lokale Educatieve Agenda (LEA) zorgen de gemeenten dat VVE op de agenda komt te staan. Tijdens het uitvoeren van dit onderzoek werd er in januari een uitnodiging verstuurd naar alle schoolbesturen en directie van de Peuterspeelzalen in de gemeente waar onze basisschool staat. Onder leiding van onderwijsadviseurs Edux, gaan we in 4 studiebijeenkomsten en opdrachten uit te voeren in de praktijk, werken aan een VVE kwaliteitsimpuls. Voor het uitvoeren van de opdrachten is observeren door de peuterleidster bij leerkracht van de kleutergroep en andersom van belang, om een beeld te krijgen van elkaars werkwijze. Via uitgereikte kijkwijzers wordt gekeken hoe taal aan de peuters en kleuters wordt aangeboden met als doel het zoeken van een doorgaande lijn, waarbij een jaarplan wordt opgesteld door leidster en leerkracht. Beide personen worden 12 dagdelen vrij geroosterd om de opdrachten

uit te kunnen voeren. In december zal het beleidsplan compleet zijn en is er kennisuitwisseling geweest tussen PSZ en de basisschool.

4.3 Hoe werkt men op PSZ/ KDV van onze brede school, via welke methodieken?

Om antwoord te kunnen vinden op deze deelvraag ben ik gaan observeren op het kinderdagverblijf en bij de peuterspeelzaal welke deel uit maken van onze brede school. De eerste keer dat ik langs ben geweest was in november 2011 dit was om kennis te hebben van de groep, de aanwezige materialen te verkennen en een moment te observeren om te zien hoe een stukje van de dag eruit ziet.

Bezoek KDV:

In november 2011 heb ik een bezoek gebracht aan het Kinderdagverblijf. In totaal werken er 3 pedagogisch medewerkers op het kinderdagverblijf waarvan er 2 ook deel uit maken van de BSO. Tijdens het moment van observeren waren er 2 pedagogisch medewerkers en 4 kinderen op de groep aanwezig, waarvan 2 peuters en 2 baby's. De ene leidster was bezig met de tafel te dekken en de andere leidster hield zich bezig met de kinderen. Naast de centrale "zithoek" hangt op de muur de dagplanning weergegeven met dagritmekaarten. Het KDV werkt vanuit de methode Piramide, deze bestaat uit diverse thema's. Alle pedagogisch medewerkers hebben de Piramide cursus gevolgd. Het KDV maakt deel uit van Kober en van een regionaal samenwerkingsverband. Hierbij werken om de beurt leidsters van een locatie een thema uit en worden de ideeën met elkaar uitgewisseld. Er wordt gewerkt met 8 thema's per jaar, ieder thema duurt 5 weken en daarna is er telkens 1 week geen thema. De versie van Piramide waarmee gewerkt wordt is: baby's & dreumesen, pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar. Er is ook een aanvulling voor pientere kinderen die al verder zijn in hun ontwikkeling. De methode heeft per thema dezelfde opbouw: oriënteren, demonteren, verbreden en verdiepen. Het belangrijkste onderdeel is het spelen en exploreren. Het thema waaraan wordt gewerkt is terug te zien in de hoeken. Momenteel zijn ze in de groep aan het werk met het thema feest. Ieder kind heeft een eigen plakboek, hierin worden verhaaltjes geschreven rondom het thema. Het boekje wordt gevuld met knutselwerkjes van de kinderen, teksten van pedagogisch medewerkers en eventueel van de ouders.

De Kober groep vindt het belangrijk om het welbevinden en de ontwikkeling van de kinderen die zij opvangt in kaart te brengen. Dit om beter tegemoet te komen aan de ontwikkelingsbehoeften van kinderen en om een indruk te krijgen van het welbevinden van de kinderen op de diverse locaties. De Kober groep werkt op de locaties met een mentorsysteem, dit houdt in dat ieder kind gekoppeld is aan een pedagogisch medewerker. De taken van een pedagogisch medewerker zijn: het voeren van het kennismakingsgesprek,

het invullen van de formulieren van het kind-volg-systeem, jaarlijkse oudergesprekken n.a.v. kind-volgsysteem (en incidenteel, indien gewenst of noodzakelijk), het volgen van het welbevinden en de ontwikkeling van het kind, los van de formulieren. Ieder kind op het kinderdagverblijf heeft een krabbel kinderdagverblijfboek, dit is een schrift waarin notities worden geschreven door ouders/verzorgers en de pedagogisch medewerkers. Bij kinderen van 0 tot 1 jaar gebeurt dit dagelijks en bij kinderen van 1 tot 2 jaar wekelijks. Vanaf 2 jaar gebeurt dit enkel mondeling.

Via een interview aan de hand van een vragenlijst (zie bijlage 4) heb ik antwoorden verkregen rondom de intake van nieuwe kinderen op het Kinderdagverblijf en de wijze waarop de ontwikkeling van de kinderen wordt gevolgd. Wanneer ouders een kind willen aanmelden voor het kindcentrum volgt eerst een oriëntatiegesprek. Dit oriëntatiegesprek bestaat uit 2 gedeeltes het ene gedeelte is een gesprek waarbij de pedagogisch medewerkster uitleg geeft over de manier van werken en hoe een dag op het kinderdagverblijf en of buitenschoolse opvang eruit ziet. En het andere gedeelte bestaat uit een rondleiding door het gebouw, zodat ouders een idee hebben van de verschillende ruimtes. Ouders krijgen folders rondom de intake mee. Wanneer ouders besluiten om hun kind daadwerkelijk aan te gaan melden vindt de inschrijving plaats via Kober. Op het moment dat ouders zich hebben ingeschreven bij Kober krijgt de locatieleidster van het kindercentrum hier bericht van en nodigt zij de ouders uit voor een aannamegesprek. Tijdens dit gesprek wordt ingegaan op de verzorging van het kind en de specifieke kind kenmerken. Vervolgens wordt er 1 wenmoment gepland, waarop het kind een dagdeel met of zonder de ouders/verzorgers komt wennen.

Van ieder kind is een aparte map waarin alle informatie van het kind verzameld zit. In deze map zit het aanname formulier kindercentrum, dit wordt ingevuld bij de inschrijving van het kind. Verder zit in deze map het kind volgsysteem. Er zijn twee verschillende kind-volg-systemen, het ene is bedoeld voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 2 jaar en 2 tot 4 jaar en het andere kind-volg-systeem is voor kinderen in de leeftijd van 4-13.

Het kind-volg-systeem 0 tot 2 jaar en 2 tot 4 jaar bestaat uit de volgende drie onderdelen:

- volgen van ontwikkeling
- welbevinden algemeen
- welbevinden in situaties.

Jaarlijks vult de mentor het welbevinden algemeen en welbevinden in situaties in voor zijn/haar kinderen. Op basis van deze formulieren krijgen ouders jaarlijks een gesprek aangeboden. De ontwikkeling wordt afhankelijk van de leeftijd meerdere malen per jaar ingevuld. Dit is een instrument om gedetailleerd kinderen te volgen in hun ontwikkeling en waar nodig hun ontwikkelingskansen te kunnen optimaliseren, ieder kind heeft rechten en de mogelijkheid om zich in zijn /haar eigen tempo, volgorde en manier te ontwikkelen. Er

worden de volgende drie ontwikkelingsgebieden onderscheiden: lichamelijke ontwikkeling, cognitieve en spraak-/taalontwikkeling en sociaal emotionele ontwikkeling. Hierbij wordt een onderverdeling gemaakt in ontwikkelingsformulieren voor 0-2 en 2-4 jarigen. De werkwijze bij het invullen van bovenstaande formulieren: het formulier wordt ingevuld door de mentor van het kind, het is wel belangrijk dat het team kennis heeft van en achter de beschreven informatie staat. Bij open vragen of toegevoegde opmerkingen moeten interpretaties en oordelen zoveel mogelijk voorkomen worden; het is belangrijk om te beschrijven wat je ziet en dat in zo positief mogelijk bewoordingen. Voorafgaand aan een oudergesprek krijgen de ouders de ingevulde formulieren ('welbevinden algemeen; en 'welbevinden in situatie' of bij de BSO 'Vragen aan ouders/verzorgers'). Dit oudergedeelte wordt thuis ingevuld. Tijdens het gesprek tussen mentor en ouders kunnen gemaakte afspraken ingevuld worden op het formulier. Wanneer ouders geen behoefte hebben aan het gesprek of het formulier niet in willen vullen wordt dit genoteerd op het formulier. Na afloop van een gesprek, de inventarisatie van eventuele verbeterpunten en de ondertekening van het verslag door de ouders krijgen ouders het originele verslag mee. Een kopie blijft achter op de kinderopvanglocatie. De ouders zijn verantwoordelijk voor eventuele overdracht aan derden. Bij het verlaten van de betreffende kinderdagverblijf krijgen de ouders alle kopieën van de formulieren voor het meten van welbevinden mee; er wordt dus niets van deze metingen bewaard.

Bezoek PSZ

In november 2011 heb ik een bezoek gebracht aan de Peuterspeelzaal er waren 2 leidsters en 12 kinderen op de groep aanwezig. Bij de peuterspeelzaal wordt gewerkt met een vaste dagplanning dit wordt weergegeven via dagritmekaarten welke zichtbaar zijn op de wand naast de vaste kring. De hoofdleidster van de locatie is verantwoordelijk voor de planning, er is een vaste planning voor de dagdelen waarop de peuterspeelzaal open is. Dit zijn de volgende dagen: maandag, woensdag en donderdag. In de peutergroep wordt gewerkt vanuit thema's, deze thema's komen uit de methode Piramide. De peuterleidster is momenteel bezig met het cursustraject om de methode Piramide te gaan implementeren op de peuterspeelzaal.

Via een interview aan de hand van een vragenlijst (zie bijlage 4) heb ik antwoorden gekregen rondom de intake van nieuwe peuters op de Peuterspeelzaal en de wijze waarop de ontwikkeling van de kinderen wordt gevolgd.

Wanneer ouders een peuter willen aanmelden bij de peuterspeelzaal nemen ze contact op met de peuterspeelzaal via het consultatiebureau wordt er een informatiepakket meegegeven. Wanneer ouders willen inschrijven vindt er een intakegesprek plaats wanneer de peuterspeelzaal het contract via het kantoor heeft ontvangen. Tijdens de intake wordt de

kindkaart ingevuld en het overzicht van wensjes. Eventuele bijzonderheden worden opgeschreven op de kindkaart. Het consultatiebureau bepaalt welke kinderen behoren tot de doelgroepkinderen. Dit wordt gedaan via indicatie, dit kan op de volgende gebieden zijn: taalontwikkeling, sociaal emotioneel, thuissituatie en opleiding ouders. Per peuter is een aparte map waarin alle informatie van de peuter verzameld zit, hierin zit een afsprakenlijst, kindkaart, het wensjesoverzicht, de observatielijsten, toetsen taal, ordenen, ruimte, eindgrafieken van deze toetsen, eventueel handelingsplannen, verslagen, correspondentie met ouders-verzorgers en het overdrachtsformulier peuterspeelzaal. De observatielijsten en de toets formulieren worden ingevuld door de hoofdleidster van de peuterspeelzaal. Om te kijken hoe de ontwikkeling van de peuter verloopt worden observatielijsten ingevuld. Tevens worden de toetsen van piramide afgenomen. Na het laatste observatiemoment wordt de overdracht met de basisschool besproken.

4.4 Hoe verloopt een goede overdracht van PSZ/KDV naar de basisschool bij een andere brede scholen?

Om deze deelvraag te kunnen beantwoorden ben ik op bezoek gegaan bij een grote brede school in West-Brabant. In deze brede school zit gevestigd: een peuterspeelzaal, kinderopvang en twee basisscholen waarvan één openbare en een rooms-katholieke basisschool. Vanwege de complexe situatie van twee basisscholen in één brede school heb ik ervoor gekozen om te gaan kijken bij de openbare basisschool waarbij ik in gesprek ben gegaan met een leerkracht over de overdracht, daarnaast ben ik in gesprek gegaan met de locatieleider van de rooms-katholieke school, waarbij ik een rondleiding door de school heb gehad en een interview heb afgenomen met de locatieleider. Tevens heb ik op een ander moment een interview afgenomen met een pedagogisch medewerker van de kinderopvang en BSO.

4.4.1 In gesprek met kleuterjuf openbare basisschool.

In deze subparagraaf zal ik informatie weergegeven welke ik heb verkregen via de kleuterjuf van de openbare school, medio maart 2012.

Hoe verloopt de aanmelding en inschrijving 4- jarige nieuwe kleuters?

Belangstellende ouders / verzorgers worden uitgenodigd voor een rondleiding in het brede schoolgebouw en een persoonlijk gesprek over het onderwijsconcept van de basisschool met de directie. De directie schrijft de kleuter in d.m.v. een inschrijfformulier, getekend door minstens een van de verzorgers. De ouder / verzorger geeft aan dat informatie opgevraagd kan worden bij de afleverende instantie, zoals een peuterspeelzaal of een kinderdagverblijf. De ouders worden ongeveer 2 maanden voor de 4de verjaardag van de peuter gebeld door de toekomstige leerkracht voor een introductiegesprek. Tijdens dit gesprek wordt het introductieformulier ingevuld. Zij kunnen in dit gesprek o.a. aangeven of de kleuter moet

overblijven, wie hem / haar komt brengen en halen en/ of andere bijzonderheden, die belangrijk zijn voor de eerste opvang van het kind. De leerkracht noteert dit op het introductieformulier. Tijdens dit introductiegesprek wordt een afspraak gemaakt voor 2 “proefochtenden”. Als het schooljaar nog een maand heeft te gaan, worden er geen nieuwe 4-jarige kleuters meer aangenomen. Dus als het schooljaar op 8 juli stopt, dan worden er vanaf 8 juni geen 4 jarigen meer toegelaten. Zij kunnen in overleg met de PSZ op de peuterzaal blijven. De kleuter krijgt een persoonlijke uitnodiging van de leerkracht per post. De dag na de vierde verjaardag gaat de leerling in principe elke dag naar de basisschool Na circa 6 weken evalueert de leerkracht de start van de leerling op het introductieformulier . Ouders worden hierover alleen geïnformeerd als er problemen zijn

Hoe vindt de overdracht van peuters naar groep 1-2 plaats?

De ouders brengen het “Dit kan ik al boekje” ingevuld mee vanuit Peuterspeelzaal of Kinderdagverblijf. In dit boekje staat beschreven tussen welke organisaties de overgang plaats vindt, bijvoorbeeld PSZ naar basisschool. Daarnaast staan er algemene gegevens beschreven zoals adres, geboortedatum etc. over het kind en de gezinssamenstelling. Vervolgens is per ontwikkelpunt een kort samenvattend beeld in verhaalvorm geschreven door de vorige leidster. De ontwikkelpunten die beschreven staan zijn: sociaal-emotionele ontwikkeling, taalontwikkeling, motorische ontwikkeling, spel, relatie met leidsters, relatie met andere kinderen en zelfredzaamheid. Als laatste onderdeel van dit boekje staan eventuele aandachtspunten beschreven zoals extra hulp geboden in de voorschoolse opvang. Daarnaast kunnen er ook aandachtspunten voor de basisschool worden beschreven. Dit boekje wordt via de leidster of pedagogisch medewerker overhandigd. Er is verder geen overdracht vanuit peuterspeelzaalleidster en of pedagogisch medewerker van het kinderdagverblijf.

Met welke methoden wordt er gewerkt in de kleutergroepen?

In de kleutergroepen wordt geen methode gebruikt, er wordt thematisch onderwijs geboden. Er wordt gewerkt met 5 grote thema's van 5 tot 7 weken. Deze thema's komen uit de 'Alles-in-1-methode'. Deze methode wordt in de bovenbouw ook gebruikt. Zo werkt de hele school aan hetzelfde thema. Rondom de thema's bedenken de leerkrachten van de onderbouw de activiteiten. Daarbij wordt een observatielijst gehanteerd. Hierdoor krijg je een overzicht hoe vaak bepaalde doelen aan bod komen. Dit schooljaar wordt gewerkt aan de thema's: milieu en kringloop, vervoer, kleding en sport, moderne geschiedenis, Amerika en Australië. In groep 1 t/m 4 worden de lees- en taalvakken methodisch aangeboden vanwege de basis.

4.4.2 Op bezoek bij een Rooms-Katholieke basisschool.

In maart ben ik op bezoek geweest bij een grote brede school nabij Breda. Ik ben in gesprek gegaan met de locatieleider van de katholieke basisschool. Tijdens dit gesprek heb ik de vragenlijst afgenomen, hieronder staan de bevindingen van dit gesprek.

De brede school bestaat uit verschillende organisaties: RK basisschool, openbare basisschool, peuterspeelzaal, kinderopvang, bibliotheekpunt, gemeenschapshuis en verzorgingstehuis. Door de gemeente is er een manager aangesteld die de afstemming coördineert tussen alle bovengenoemde organisaties. De missie van deze brede school is: Ontwikkeling van jong tot oud. Tijdens dit interview heb ik vooral ingezoomd op de RK Basisschool. Wanneer er ouders hun kind willen aanmelden voor deze school vindt er eerst een intake plaats, door de locatieleider. De inhoud van dit intakegesprek bestaat uit: een gesprek met de ouders, waarbij er wordt geadviseerd om een gesprek te voeren met beide scholen zodat de ouders een bewuste keuze maken. En aansluitend volgt een rondleiding door de gehele school. Wanneer ouders de definitieve keuze voor deze school hebben gemaakt worden ze gevraagd om een digitaal inschrijfformulier in te vullen. Vervolgens meldt de locatieleider bij de onderbouwcoördinator in welke groep het kind geplaatst wordt.

Ongeveer één maand voor de nieuwe kleuter 4 jaar wordt, krijgt het kind een uitnodiging van de leerkracht, om te komen kennismaken. Er worden dan oefenmomenten afgesproken. Een uitzondering op bovenstaande procedure is bij specifieke zorg, dan zal tijdens het intakegesprek iemand van het zorgteam bijv. de IB'er extra aanwezig zijn. Voor de overdracht van peuters naar de basisschool is een protocol warme overdracht Brede school beschreven. (zie bijlage 5). Wanneer peuters afscheid nemen bij het Kinderdagverblijf (KDV) of de Peuterspeelzaal (PSZ) krijgen zij het ingevulde "Dit kan ik al boekje" mee naar huis. Dit boekje wordt met de ouders doorgesproken door de pedagogisch medewerker of leidster.

Het "Dit kan ik al boekje" wordt door ouders overgedragen aan de nieuwe leerkracht.

Doordat PSZ als KDV het "Dit kan ik al boekje" hanteren, is de informatie van nieuwe ingestroomde peuters hetzelfde, ongeacht of ze van het KDV of PSZ komen. Het nadeel van het boekje is dat alles vanuit het positieve is beschreven en niet een volledig beeld van het kind geeft met name op SEO vlak. De toets gegevens worden niet overgedragen. Waar je bij de overdracht wel tegen aan loopt is de wet van de privacy. Vanuit juridisch oogpunt mag er geen overdracht over de leerlingen plaats vinden tussen leidsters en leerkracht. Dit mag enkel wanneer ouders hier toestemming voor geven.

Deze brede school is een VVEschool. Dit houdt in dat er afstemming is in de thema's en inhouden. Er wordt met verschillende methoden gewerkt bij KDV, PSZ en de basisschool.

Vier keer per jaar vindt er overleg plaats met werkgroep vertegenwoordigd door PSZ/KDV/Basisschool waarbij de afstemming in thema's en inhouden wordt besproken.

De afstemming wordt gezocht in de thema's dit hoeft niet per definitie via dezelfde methode zolang je maar wel hetzelfde doel voor ogen houdt. Er is duidelijk een andere cultuur zichtbaar tussen KDV en PSZ betreffende; inzichten, doelen, sfeer en werkwijze.

Voordeel bij KDV en PSZ is dat het één en dezelfde organisatie is, dit komt overleg en afstemming ten goede. Via een intern intranet worden alle medewerkers op de hoogte gehouden van de thema's en andere mededelingen. Op deze manier krijgt iedereen dezelfde informatie.

4.4.3 In gesprek met pedagogisch medewerkster van Kinderdagverblijf en Buitenschoolse Opvang

Tijdens de rondleiding door de brede school raakte ik in gesprek met het locatiehoofd van de kinderopvang, ze was erg geïnteresseerd in mijn onderzoek. Een van haar pedagogisch medewerksters was ook bezig met een meesterstuk maar dan met als onderwerp een warme overdracht binnen hun brede school. In april ben ik met deze pedagogisch medewerkster van KDV en BSO in gesprek gegaan, over hoe zij het werken ervaart op deze brede school met name gericht op de overdracht van leerlingen en of er een doorgaande lijn is wat betreft activiteiten.

Hoe vindt de overdracht van peuters naar de basisschool plaats?

De pedagogisch medewerker vult het "Dit kan ik al boekje" in en geeft dit een week voordat de peuter 4 jaar oud wordt, aan de nieuwe leerkracht. Bij kinderen waar zorgen voor zijn kan de peuterspeelzaal en of het kinderdagverblijf de Interne Coördinator Peuterspeelzaal (ICP) in schakelen. Dit gebeurt altijd in overleg met de ouders. Als de ICP'er betrokken is wordt dit altijd gemaild aan de basisschool. Indien noodzakelijk wordt deze zorg met toestemming van de ouders overgedragen aan de school (leerkracht en IB'er). Indien er zorgen zijn, maar de ICP'er is niet ingeschakeld, wordt er een aantekening gemaakt in het "Dit kan ik al boekje". Dit boekje wordt na toestemming van de ouders, schriftelijk of digitaal doorgestuurd naar de school. Met toestemming van de ouders kan er ook contact zijn tussen peuterspeelzaalleidster en leerkracht. Alle kinderen die onder het VVE doelgroepenbeleid vallen, worden met toestemming van de ouders zo overgedragen aan de school. Dit in het belang van de doorgaande lijn. Het "Dit kan ik al boekje" moet voor dat het kind naar de basisschool gaat aan de nieuwe leerkracht worden gegeven. Deze medewerkster geeft de volgende knelpunten aan: er is onvoldoende overdracht tussen KDV, basisschool, TSO en BSO, daarnaast kennen veel medewerkers elkaar niet en is het onduidelijk wat de functie is van de medewerkers.

Met welke methoden wordt er gewerkt?

Er wordt momenteel gewerkt met de methode Joris en Jetske, deze zal volgend schooljaar vervangen gaan worden in Puk en Ko. Daarnaast is er ook een werkgroep brede school

waarin PSZ, KDV en medewerkers van de basisschool afstemming zoeken bij de thema's. Er zijn vier keer per jaar thema's die door de gehele brede school worden uitgewerkt.

4.5 Wat is de huidige situaties tussen de basisschool, KDV en PSZ met betrekking tot samenwerking, afstemming en overdracht?

In deze subparagraaf leest u naast mijn eigen ervaring m.b.t. informatievoorziening van nieuwe kleuters vanuit onze basisschool, de uitwerking van het gesprek met directie basisschool, pedagogisch medewerkster KDV en hoofdleidster PSZ. In deze uitwerking heb ik ook de analyse van de ingevulde vragenlijsten opgenomen. In maart ben ik opnieuw op bezoek gegaan bij KDV, PSZ en directie basisschool. Ik heb een vragenlijst opgesteld aan de hand van de verwerking van de gelezen literatuur en mijn deelvragen. Zie bijlagen 6 & 7.

4.5.1 Informatievoorziening nieuwe kleuters vanuit de basisschool

Jaarlijks vindt er in mei een info ochtend plaats waarvoor alle peuters van PSZ en KDV worden uitgenodigd die in het komende schooljaar 4 jaar oud worden. De ouders/verzorgers worden persoonlijk benaderd via de adreslijst verkregen van PSZ/KDV en daarnaast hangt er een flyer op de deur van de school zodat ook de ouders bereikt worden welke geen gebruik maken van PSZ en of KDV. Deze info ochtend wordt gehouden in het lokaal van groep 1-2 en verzorgd door de directie en leerkracht van groep 1-2. De directrice geeft informatie rondom schoolse zaken en een stukje geschiedenis van de school. De groepsleerkracht van de kleutergroep vertelt over praktische zaken en over hoe een dag er op de basisschool in groep 1-2 uit ziet. Het doel van deze info ochtend is om informatie te geven over de geschiedenis van de school, visie, schoolconcept en belangrijke aandachtspunten zoals zindelijkheid, halen en brengen etc. maar het grootste gedeelte van deze ochtend staat in het teken van hoe een schooldag in groep 1-2 eruit ziet. Ouders vinden het fijn om te weten hoe de klas eruit ziet, wie de juf is en een stukje van de praktijk mee te krijgen. Vaak hebben de kleuters ook hun peuters meegebracht en kunnen ze tijdens de uitleg spelen met de materialen uit de klas. Na de informatie over groep 1-2 wordt er een rondleiding gegeven door de school, aansluitend wordt er in het kleuterlokaal aandacht besteed aan de aanmeldprocedure.

Ouders krijgen na afloop van de informatie ochtend een map met informatie mee waaronder het inschrijfformulier (zie bijlage 8) en de Horeb Kijklijst: Dit ben ik. Deze kijklijst geeft een beeld van periode 0-4 jaar waarbij diverse vragen aan de ouders worden gesteld. (zie bijlage 9) Bij inlevering van het inschrijfformulier volgt een apart intakegesprek met ouder(s)/verzorger(s) en de directrice. De directrice schrijft enkele bijzonderheden over het kind op, u kunt hierbij denken aan wat de relatie is tussen ouder(s)/verzorger(s). Voor de volledige lijst verwijs ik u naar bijlage 1.

4.5.2 Gezamenlijke activiteiten brede school:

Dit schooljaar hebben we als brede school samen de Sinterklaasviering uitgewerkt, hiervoor is een werkgroep samengesteld. De samenwerking is goed verlopen. Tijdens het overleg werd de verhaallijn besproken en de zaken die voor de gehele brede school noodzakelijk waren, daarnaast heeft deze afvaardiging van de werkgroep onderling ook met de eigen instelling overlegd. De reden voor het aparte overleg had te maken met: de leeftijd van de leerlingen, aanwezigheid van de leerlingen in de week en het financiële plaatje. Door in het aparte overleg te kijken naar overlap momenten naar de gezamenlijke verhaallijn en daarnaast invulling te geven aan wat passend is bij de eigen doelgroep, waren alle kinderen en medewerkers van de brede school zeer betrokken bij deze activiteit.

Ook de sportdag wordt gezamenlijk georganiseerd hierbij heeft het KDV echter aangegeven niet mee te zullen doen aan deze activiteit vanwege het weinig aantal peuters dat in die periode aanwezig is op het KDV, het grootste gedeelte bestaat uit baby's en dreumesen vandaar hun keuze. Wel zullen ze even komen kijken met de dreumesen naar de sportdagactiviteiten. De opbrengsten van bovenstaande activiteiten:

Door samen activiteiten voor te bereiden en uit te voeren wordt de brede school meer één geheel. We evalueren samen de activiteiten en willen volgend schooljaar meerdere activiteiten samen organiseren en uitvoeren.

Om antwoord te krijgen over hoe de diverse organisaties van de brede school vinden dat de samenwerking, afstemming en overdracht momenteel verloopt, heb ik een vragenlijst uitgedeeld aan pedagogisch medewerkster van het kinderdagverblijf, hoofdleidster van de peuterspeelzaal en directie van de basisschool. Voordat ik deze vragenlijst heb afgegeven ben ik op bezoek geweest bij de hoofdleidster van de PSZ, een pedagogisch medewerker van het KDV en de directrice van de basisschool. Het doel van dit bezoek was uitleg geven bij de vragenlijst en het inzien van de jaarplanning passend bij de methode. Aansluitend heb ik de vragenlijst uitgereikt op papier en via de mail verstuurd. Het doel van de vragenlijst is om tot inzicht te komen hoe de huidige situatie is en om te weten te komen wat voor hen de gewenste situatie is. Voor deze vragenlijst verwijs ik u naar (zie bijlagen 6 & 7).

4.5.3 In gesprek met de directie van de basisschool:

Voor een brede school is een "warme overdracht" erg belangrijk. In het kader van passend onderwijs werken we vanuit de 1-zorgroute met groepsplannen en groepsoverzichten. Hierbij is het prettig dat bij instroom van nieuwe leerlingen al enkele observaties en mogelijk ook toets gegevens bekend zijn. Momenteel werkt de instroom en overdracht van peuters nog niet soepel. Dit komt omdat sommige ouders pas contact opnemen voor een intakegesprek een week voordat het kind vier wordt. Tijdens het intakegesprek geven ouders aan dat ze

hadden verwacht dat de school contact op zou nemen met de ouders. Vaak moet de directie dan de procedure opnieuw uitleggen. Ook vraagt regelmatig de leidster vanuit PSZ waarom een peuter nog geen uitnodiging heeft gehad van de kleuterjuf om te komen oefenen. Tevens is het belangrijk om als brede school te functioneren waarbij we als organisaties op zoek gaan naar een overkoepelende visie die we naar buiten toe uitstralen. Hiervoor is overleg nodig maar ook de tijd om elkaar als organisatie beter te leren kennen. Op de dagen dat de PSZ niet aanwezig is, is de tussendeur die de school met de BSO/KDV/PSZ verbindt gesloten tot 15:15 dit is onhandig wanneer je iets af wilt geven, of er mensen door de conciërge van de school zijn binnen gelaten om naar KDV/PSZ te gaan. Deze mensen moeten nu om de school heen lopen naar de officiële ingang van de nieuwbouw. Dit schooljaar hebben we twee activiteiten als brede school zijnde uitgevoerd, dit moeten we na evaluatie vast houden en uitbouwen naar meerdere activiteiten. Naast activiteiten hopen we ook dat de doorgaande lijn zichtbaar gaat worden binnen de vakgebieden. Zodat het aangeboden tijdens de voorschoolse educatie wordt uitgebreid en verdiept tijdens de vroegschoolse periode, om zo goed door te kunnen stromen naar groep 3 en verder. De directrice van de basisschool geeft de samenwerking met het kinderdagverblijf een 7, is tevreden over de overleg momenten. De directrice geeft de samenwerking met de PSZ een 7, samenwerking loopt goed en er is een goede overdacht van leerlingen. Als knelpunt binnen de huidige brede school benoemt ze het verschil tussen de werkwijze van KDV/BSO en PSZ dit is lastiger voor een doorgaande lijn. Als ideaalbeeld van de brede school omschrijft ze: gezamenlijke visie, die gedragen wordt door alle partijen binnen de brede school. En het belang dat medewerkers zien dat het geen losse onderdelen zijn maar één geïntegreerd geheel.

4.5.4 In gesprek met pedagogisch medewerkster van het kinderdagverblijf

Tijdens dit gesprek wordt besproken dat alle aanwezige pedagogisch medewerkers dezelfde functie hebben, ze pakken samen de taken aan en bijzondere projecten verdelen ze onder elkaar. Er is niet één vast aanspreekpunt namens het kinderdagverblijf, behalve de rayonmanager. Ze geeft aan dat het veel prettiger is nu de kinderen die naar het kinderdagverblijf en BSO gaan op dezelfde locatie kunnen blijven en niet zoals vorig schooljaar met een taxibusje naar de schoollocatie gebracht hoeven worden. Het kinderdagverblijf geeft een 8 voor de samenwerking met de PSZ, hierbij wordt aangegeven dat er goede contacten zijn onderling en het contact naar elkaar heel open is. Het KDV geeft de samenwerking met de basisschool een 7, dit vanwege de samenwerking en de sfeer die er is. Ze zouden in de toekomst graag meer gebruik maken van de speelzaal, maar dit is mogelijk lastig vanwege het alarm. De pedagogisch medewerkster geeft aan dat ze het erg leuk vindt dat nieuwe leerlingen tijdens de rondleiding met de directie ook gaan kijken bij het

kinderdagverblijf en de peuterspeelzaal. Wat betreft de overdracht van leerlingen geeft deze pedagogisch medewerkster aan dat ze dit zeker belangrijk vindt in het geval van 'bijzondere leerlingen'. Bij andere leerlingen vindt ze het belangrijk dat de nieuwe leerkracht ook ruimte heeft om de leerling zelf te mogen leren kennen zonder al bevooroordeeld te zijn door de observaties van de vorige leidster en of pedagogisch medewerkster. Wat ze graag als ideaalbeeld bij de brede school zien is: een goede samenwerking bij de gezamenlijke activiteiten, gebruik van elkaars gebouw en een overdracht bij de kinderen van het KDV naar school als dit nodig is.

4.5.5 In gesprek met hoofdleidster van de peuterspeelzaal

Tijdens het gesprek en vanuit de vragenlijst geeft de hoofdpeuterspeelzaalleidster aan dat ze de samenwerking tussen de organisaties van de brede school goed vindt verlopen, we zijn immers nog maar net een jaar bezig en hebben al een paar activiteiten samen georganiseerd. De leidster geeft de samenwerking met de basisschool een 7. Ze is tevreden over de samenwerking met de onderbouwgroep en leerkracht. Daarnaast wordt het taalstimuleringsplan, ingevoerd door de gemeente, als zeer zinvol en prettig ervaren. De leidster merkt wel dat niet alle medewerkers elkaar kennen, ze geeft hierbij aan dat niet alle leidsters de leerkrachten kennen en andersom. Dit is jammer aangezien je in hetzelfde gebouw werkzaam bent en samenwerkt tijdens diverse activiteiten. De samenwerking tussen PSZ en KDV heeft ze beoordeeld met een 8, het klikt goed tussen de leidsters er is goed contact. Er is wel duidelijk verschil van de leeftijdsgroepen en het KDV heeft een andere werkwijze dan de PSZ. De overdracht van peuters naar de basisschool is hetzelfde gebleven als voorheen, toen de peuterspeelzaal nog in een ander gebouw gevestigd zat. Hierover is ze nog steeds erg tevreden. Wat ze graag nog verbeterd zou zien worden is dat er een doorgaande lijn komt binnen de geheel brede school, waarbij je de ouders een arrangement kunt bieden van 0 t/m 13 jaar.

4.6 Hoe te komen tot een voorstel voor de gewenste overdrachtsformulieren en opzet voor overlegwerkvorm?

Om tot de opzet van een overdrachtformulier en overlegwerkvormen te komen heb ik literatuur gelezen, scholen bezocht, huidige stand van zaken en wensen in kaart gebracht. Via analyseren van deze gegevens ben ik tot een conceptvoorstel komen, dit ga ik afstemmen met de drie participanten om te komen tot het definitieve voorstel bestaande uit het overdrachtsformulier en de jaarplanning.

4.7 Welke stappen zijn te ondernemen om het voorstel in de praktijk in te voeren?

Nadat het voorstel van een overdrachtsformulier en jaarplanning vastgesteld is, zal dit in juni gepresenteerd worden aan alle betrokken partijen van de brede school. Dit voorstel zal door mijzelf in de rol van VVE-coördinator gepresenteerd worden.

In april 2012-2013 gaan we tijdens het werkgroep overleg tussen pedagogisch medewerker van het KDV, locatieleidster PSZ, directie basisschool en VVE-coördinator het voorstel evalueren en indien nodig bijstellen.

Naast bovengenoemde stappen is het even afwachten hoe de Tweede kamer verder vorm gaat geven aan Passend Onderwijs en het VVEbeleid. Met het onlangs gevallen kabinet, april 2012 en het Lente akkoord dat door partijen is getekend zal het tot aan de verkiezingen van september 2012 wat stiller zijn wat betreft passend onderwijs omdat besloten is de bezuinigingen hiervan af te halen. Het is de vraag wat er na de verkiezingen van 12 september 2012 met de nieuwe regering zal gebeuren. Het is spannend in welk onderwijslandschap we dan terecht komen. Echter in praktijk zullen dingen niet stil blijven liggen want terugkomend op het onderwerp van dit onderzoek, gaan we in de regio verder met het ontwikkelen van beleid tussen PSZ en basisschool wat betreft doorgaande lijn. In de vorm van een “warme overdracht” en afstemming binnen de thema’s.

Hoofdstuk 5 Conclusies en aanbevelingen

Bij aanvang van dit onderzoek heb ik een onderzoeksvraag opgesteld vanuit een verlegenheidssituatie binnen de school waarop ik werkzaam ben.

In dit hoofdstuk wil ik de conclusies van de resultaten gaan beschrijven en daarbij passende aanbevelingen doen, om knelpunten om te zetten naar aanbevelingen en te komen tot ontwikkelingsdoelen.

5.1 Conclusies

1 Vanuit de vragenlijst komt naar voren dat er verschillende regels gelden binnen de organisaties van de brede school. Daarnaast geeft Verheijke aan dat een goede samenwerking juist de kracht moet zijn van een brede school. Binnen onze brede school zijn de medewerkers niet op de hoogte van de geldende regels binnen de verschillende organisaties dit geeft onrust.

Er gelden verschillende regels binnen de brede school, dit geeft onrust.

2 Als brede school waarin diverse organisaties werken is het prettig dat er een goede communicatie is waarbij personeel elkaar kent en kan aanspreken op taken. Uit de gesprekken met de directie van de basisschool, pedagogisch medewerkster en leidster van PSZ blijkt dat niet bekend is wie voor welke organisatie werkt en wat de naam en taak van de persoon is. Bij het bezoek aan een andere brede school wordt het belang van goede communicatie binnen de brede school benadrukt.

Het personeel van de brede school kent elkaar onvoldoende.

3 Tijdens het gesprek met PSZ leidster kwam onder andere naar voren dat het voor ouders soms onduidelijk is wanneer ze een uitnodiging van de basisschool krijgen. Ook uit het gesprek met directie bleek dat het regelmatig voor komt dat ouders pas twee weken voordat hun kind vier wordt contact opnemen voor aanmelding. Hierdoor wordt het krap om voldoende oefenmomenten af te spreken. Het is dus voor ouders onduidelijk hoe het aanmeldproces van de basisschool verloopt. Tevens komt vanuit de PSZ de leidster op bezoek met peuters die 3,5 jaar oud zijn om al eens kennis te maken met de kleutergroep. Vanuit het KDV komen ze vooraf niet kijken met de peuters in de kleutergroep. Wanneer je fungeert als één brede school is het vreemd dat men bij de ene organisatie wel al vooraf gaat kijken en vanuit de andere organisatie niet. Hierop is beleid maken dan ook noodzakelijk.

Er is geen eenduidigheid tussen de verschillende organisaties van de brede school.

Er is bij ouders onduidelijkheid over de aanmeldprocedure van hun peuter bij de basisschool.

4 Vanuit de regio staat momenteel de Lokale Educatieve Agenda op de gemeentelijke agenda. Sinds januari is er een project gestart m.b.t. taalstimulering bij de vroegschoolse educatie. De deelnemers van dit project zijn basisscholen en peuterspeelzalen. De bijeenkomsten worden aangestuurd vanuit Edux en het doel is om aan het einde van dit kalenderjaar een doorgaande lijn te hebben ontwikkeld op het gebied van taal. Bij deze bijeenkomsten zijn alleen de peuterspeelzalen en de basisscholen betrokken. Uit het gesprek dat ik voerde met de wethouder kwam naar voren dat het KDV niet mee kan doen, omdat ze een commerciële instelling zijn. Het is natuurlijk vervelend wanneer er wel op het gebied van taal een doorgaande lijn ontstaat vanuit PSZ naar de basisschool, maar niet vanuit KDV naar de basisschool. Het zou daarom wenselijk zijn dat na invoering van het project het volgende schooljaar het KDV ook kan aansluiten. Tijdens het interview met de peuterspeelzaalleidster gaf ze aan dat ze de samenwerking binnen het taalstimulering project van de gemeente, tussen basisschool en PSZ zeer waardevol vindt.

Het Kinderdagverblijf is niet betrokken bij de doorgaande Taallijn, welke momenteel wel in eerste concept wordt ontwikkeld door Peuterspeelzaal en de basisschool.

5 Bij het overdragen van leerling gegevens van de voorschoolse educatie naar de vroegschoolse educatie moeten vanuit juridisch aspect ouders toestemming geven voor het overdragen van observatie- en toets gegevens. Uit gesprek met de peuterspeelzaalleidster kwam naar voren dat bij de peuterspeelzaal tijdens het intakegesprek met de ouders wordt besproken dat vanwege een ‘warme overdracht’ de observatie- en toets gegevens worden doorgegeven aan de leerkracht van de basisschool. Ouders geven hiervoor toestemming. Elenbaas en Leenders geven het belang van een “warme overdracht aan”. Tijdens het interview met een pedagogisch medewerkster van het kinderdagverblijf werd aangegeven dat er geen informatie wordt verstrekt aan derden waaronder de basisschool. Ouders krijgen bij afscheid van hun kind de originele formulieren mee en daarna worden de kopieën bij het kindcentrum vernietigd. Alleen voor officiële VVE-locaties gelden andere afspraken, hier worden de ingevulde formulieren automatisch naar de basisschool overgedragen in het kader van de doorgaande lijn, ouders tekenen al tijdens de aanmelding voor toestemming. Het juridische aspect vormt een knelpunt bij een “warme overdracht”, omdat vanwege de wet op privacy gegevens deze formeel niet mogen worden overgedragen, tussen onderwijsinstellingen zonder toestemming van de ouders.

6 Zoals Baan via de BASprincipes aangeeft is een doorgaande lijn erg belangrijk. De basis die is gelegd bij de voorschoolse educatie kan uitgebreid worden bij de vroegschoolse

educatie. Ook Elenbaas en Leenders geven het belang aan van doorgaande leerlijnen in het handelingsgericht werken. Voor het creëren van een doorgaande lijn is het belangrijk om naar de SLO gestelde doelen toe te werken. Vanuit de vragenlijsten afgenomen bij directie basisschool, pedagogisch medewerker KDV en hoofdleidster PSZ komt naar voren bij de verbeterpunten van de huidige brede school, dat nog meer afstemming en gezamenlijk uitvoeren van activiteiten wenselijk is.

Er is geen afstemming van de jaarplanning tussen KDV, PSZ en de basisschool.

7 Bij instroom van 4 jarige leerlingen wordt er vanuit de peuterspeelzaal een ingevuld overdrachtsformulier overhandigd aan de leerkracht van groep 1-2. Dit ingevulde overdrachtsformulier wordt doorgesproken met de leerkracht van groep 1-2. Naast dit formulier worden ook de observaties en toetsgegevens overgedragen. Bij de instroom van 4 jarige leerlingen vanuit het kinderdagverblijf worden er geen gegevens overgedragen. Uit de vragenlijst van de directie basisschool komt naar voren dat het erg belangrijk is dat er binnen de brede school “een warme overdracht” van leerlingen plaats vindt. Elenbaas, Van Der Maas en Beek tonen in hun onderzoek aan waarom een warme overdracht tussen voorschoolse- en vroegschoolse educatie zo belangrijk is. Daarom is het belangrijk om een eenduidig overdrachtsformulier te ontwerpen welk wordt ingevuld door zowel Peuterspeelzaal leidster als de pedagogisch medewerker. Daarnaast wordt dit ingevulde overdrachtsformulier doorgesproken met de leerkracht van groep 1-2.

Er is geen sprake van “warme overdracht” bij overgang binnen de verschillende organisaties.

5.2 Aanbevelingen

1 Conclusie 3 gaf aan dat er bij ouders onduidelijkheid is over de aanmeldprocedure van hun peuter bij de basisschool. De intake van nieuwe leerlingen gebeurt op verschillende manieren. Wanneer je fungeert als één brede school is het vreemd dat men bij de ene organisatie wel al vooraf gaat kijken en vanuit de andere organisatie niet. Hierop is beleid maken dan ook noodzakelijk. Tevens is het voor ouders onduidelijk wanneer en hoe ze hun kind kunnen aanmelden voor de basisschool.

Aanbeveling: Door de onderzoeker wordt er in april 2012 een voorstel protocol opgesteld, voor een goede overgang van nieuwe leerlingen op de basisschool. Hiermee zal gewerkt gaan worden vanaf juni 2012.

2 Conclusie 7 toont aan dat er geen sprake is van een “warme overdracht” bij overgang binnen de verschillende organisaties. Voor een eenduidige overdracht van leerlingen uit de verschillende organisaties is het belangrijk dat er “een warme overdracht” plaats vindt. Dit willen we onder andere bereiken door het invoeren van een overdrachtsformulier geldend voor onze brede school. Dit overdrachtsformulier wordt ingevuld door de hoofdpeuterspeelzaalleidster en de pedagogisch medewerker die mentor van het kind is. Dit overdrachtsformulier wordt ingevuld op het moment dat een peuter 3 jaar en 11 maanden oud is. Dit overdrachtsformulier wordt minimaal 3 dagen voordat de leerling start op de basisschool overgedragen aan de groepsleerkracht van groep 1-2. Deze overdracht gebeurt middels een kort gesprek waarin toelichting wordt gegeven bij de ingevulde observatie. Tijdens het intakegesprek van nieuwe leerlingen op de basisschool bespreekt de directie met ouders dat zij bij aanmelding akkoord gaan met de overdracht van het overdrachtsformulier van onze brede school. Dit overdrachtsformulier is momenteel in conceptvorm en dit voorstel zal in juni in de teams worden besproken. Het doel is om met ingang van schooljaar 2012-2013 te gaan werken met dit overdrachtsformulier. In april 2013 wordt het huidige overdrachtsformulier en de overdracht geëvalueerd binnen de werkgroep brede school.
Aanbeveling: In juni zal de onderzoeker het voorstel voor het overdrachtsformulier van onze brede school presenteren aan de verschillende teams.

3 Ook geeft conclusie 2 aan dat het personeel van de brede school elkaar onvoldoende kent. Het is onduidelijk wie de aanspreekpunten zijn van de verschillende organisaties. De directeur van de basisschool is fysiek 3 dagen per week aanwezig. De rayonmanager van het KDV/BSO komt regelmatig bij hun langs. En ook de PSZ heeft goed contact met hun algemeen directeur. Op de PSZ is er een hoofdleidster aangesteld, bij het KDV/BSO werken 3 vaste pedagogisch medewerksters, afwisselend met inval. Het zou prettig werkbaar zijn wanneer van alle organisaties 1 vast aanspreekpunt is. Bij de basisschool is het prettig dat een onderbouwleerkracht als VVE-coördinator het aanspreekpunt is namens de basisschool. Momenteel wordt er overlegt op hoog niveau door directie Basisschool, manager KDV/BSO en directeur PSZ. Het zou wenselijk zijn dat er een werkgroep kwam bestaande uit leidster, pedagogisch medewerkster en onderbouwleerkracht die fungeren als vertegenwoordigers naar de andere teams toe. Tijdens een zes wekelijks overleg kan de voortgang en eventuele knelpunten van activiteiten worden besproken. Daarnaast zou het prettig zijn dat twee keer per jaar deze werkgroep aansloot bij het hoger overleg, tussen de directies. In dit overleg kunnen weer andere onderwerpen besproken worden en is er een goede inbreng vanuit de werkvloer van de brede school.

Aanbeveling: Er zal met ingang van schooljaar 2012-2013 een werkgroep worden opgestart

waarbij vanuit iedere organisatie iemand aansluit. Deze werkgroep zal eens in de zes weken bij elkaar komen voor overleg.

4 De personeelsleden van de brede school hebben niet allemaal evenveel contact met elkaar. Met name de bovenbouwleerkrachten hebben weinig te maken met BSO/KDV medewerkers en de PSZleidsters. De kinderen van de bovenbouw lopen immers zelfstandig naar de BSO en de contacten rondom instroom van nieuwe leerlingen is enkel in de kleutergroepen van toepassing. Toch is het belangrijk om elkaars naam, functie en werkmailadres te hebben voor eventuele mededelingen of werkgroepen. Deze mailadressen worden samen met een foto en kort stukje informatie over de instelling/groep waar je werkt vastgelegd in een Smoelenboek. Op deze manier kan iedereen elkaar opzoeken en bereiken via e-mailadressen. Daarnaast is het ook een handig document voor stagiaires, invallers en nieuw personeel. Conclusie 2 geeft aan dat het personeel van de brede school elkaar onvoldoende kent.

Aanbeveling: Er zal, bij aanvang van ieder schooljaar, een smoelenboek gemaakt worden door de werkgroep. Dit smoelenboek zal aan iedere instelling beschikbaar worden gesteld.

5 Ook geeft conclusie 6 aan dat er geen afstemming is van de jaarplanning tussen KDV, PSZ en de basisschool. De werkgroep brede school komt eind juni bij elkaar om de verschillende jaarplanningen van de organisaties naast elkaar te leggen. Daarbij gaan we zoeken naar dezelfde start en einddatum van de thema's rondom de seizoenen. Het seizoen zomer zal hierop een uitzondering zijn aangezien het kinderdagverblijf de gehele zomervakantie geopend is zal dit project langer door lopen dan op de peuterspeelzaal en de basisschool. In februari 2013 zal door de brede school werkgroep geëvalueerd gaan worden hoe de planning van de seizoenen is verlopen. Tevens zal een stukje diepgang gecreëerd worden waarbij we zoeken naar een doorgaande lijn binnen de doelen waarnaar we toe willen werken. Het is de bedoeling om dit van twee seizoenen uit te werken en het schooljaar daarop de andere twee seizoenen.

Aanbeveling: We gaan binnen de gehele brede school werken met een jaarplan waarbij de seizoenen in dezelfde periode worden uitgevoerd.

6 Conclusie 4 geeft aan dat het Kinderdagverblijf niet betrokken is bij de doorgaande Taallijn, welke momenteel in eerste concept wordt ontwikkeld door Peuterspeelzaal en de basisschool. Het is momenteel niet bekend bij de verschillende organisaties rondom welke thema's gewerkt wordt of welke bijzonderheden zoals vieringen of uitstapjes gepland staan. Daarnaast zijn er geen afspraken of planning voor de gezamenlijke ruimtes. Via het uitwisselen van jaarkalenders aan het begin van het jaar en daarnaast het tweewekelijks

doormailen van mededelingen zijn de verschillende organisaties beter op de hoogte van verschillende activiteiten en of bijzonderheden. Conclusie 2 beschrijft dat het personeel van de brede school elkaar onvoldoende kent.

Aanbeveling: De werkgroep zorgt ervoor dat de jaarplanning bij aanvang van het nieuwe schooljaar bij de verschillende organisaties aanwezig is.

Tevens zorgt de werkgroep voor het opstellen van het tweewekelijkse mededelingenblad en het doorgeven van deze mededelingen naar de medewerkers van de eigen organisatie.

7 Sinds dit schooljaar zijn we van een basisschool uitgegroeid naar een brede school. Wanneer je samen in een gebouw zit, weliswaar bestaande uit bestaande bouw en nieuwbouw en verschillende lokalen, is het belangrijk om algemene regels op te stellen die gelden binnen de brede school. Uit conclusie 1 blijkt dat er verschillende regels gelden binnen de brede school, dit geeft onrust.

Aanbeveling: In september 2012 gaat een werkgroep samengesteld uit de diverse geledingen algemene regels opstellen die gelden binnen de gehele brede school.

8 Wanneer je werkzaam bent op dezelfde brede school is het prettig om te weten wie je collega's zijn en wat hun functie is. Een manier om elkaar beter te leren kennen is een gezamenlijke doe activiteit organiseren. Het doel hiervan is elkaar op een informele manier te leren kennen en ter bevordering van de uitstraling van één brede school. Uit conclusie 2 kwam naar voren dat het personeel van de brede school elkaar onvoldoende kent.

Aanbeveling: Er wordt medio oktober 2012 een teambuildingsactiviteit georganiseerd voor alle personeelsleden.

9 Uit conclusie 2 kwam naar voren dat het personeel van de brede school elkaar onvoldoende kent. De BSO, het kinderdagverblijf en de peuterspeelzaal zitten met hun nieuwbouw aangrenzend aan de gang, waarin de lokalen van groep 1-2 en 2-3 zich bevinden. De doorgang van de nieuwbouw met de PSZ/KDV/BSO en de basisschool is gesitueerd via een tussendeur. Het kinderdagverblijf en de BSO zijn 5 dagen per week geopend. De peuterspeelzaal is echter alleen geopend op maandag, woensdag en donderdagochtend. De peuterspeelzaalleidster opent 's ochtends de tussendeur. Op dagen dat de peuterspeelzaal niet open is blijft de tussendeur dicht tot het moment dat er kinderen naar de BSO gaan. Het komt dan voor dat de tussendeur op slot zit en dat deze mensen niet naar KDV/BSO/PSZ kunnen, maar enkel via de officiële ingang, gelegen aan de achterzijde van de school. Voor intern gebruik is het erg vervelend wanneer je vanuit de onderbouwgroepen eerst naar de andere kant van de school moet lopen om vervolgens via de achterzijde van de buitenspeelpleinen naar de officiële ingang te gaan om iets te

bespreken of af te geven. Voor intern gebruik zou het zeer wenselijk zijn wanneer er een bel bij de tussendeur is.

Aanbeveling: Het plaatsen van een draadloze bel bij de tussendeur.

10 Bij conclusie 5 wordt aangegeven dat het juridische aspect een knelpunt vormt bij een “warme overdracht”, omdat vanwege de wet op privacy gegevens formeel niet mogen worden overgedragen, tussen onderwijsinstellingen zonder toestemming van ouders. Er zal een werkgroep worden opgesteld waarin plaats nemen een pedagogisch medewerker(KDV), leidster (PSZ) en leerkracht (basisschool).

Aanbeveling: De werkgroep gaat uitzoeken wat de juridische aspecten zijn rondom de privacy van leerlingen bij overdracht van voorschoolse naar vroegschoolse educatie.

11 Ook geeft conclusie 5 aan dat het juridische aspect een knelpunt vormt bij een “warme overdracht”, omdat vanwege de wet op privacy gegevens formeel niet mogen worden overgedragen, tussen onderwijsinstellingen zonder toestemming van ouders. De werkgroep die zich gaat verdiepen in het juridisch aspect omtrent de privacy van leerlingen, m.b.t. “warme overdracht”, zullen vóór 1 maart 2013 de teams op de hoogte brengen van de mogelijkheden. Met alle teams wordt bedoeld team KDV, PSZ en de basisschool. Bij het op de hoogte brengen van de mogelijkheden zal een voorstel gedaan worden van hoe we met zicht houdend op de vastgestelde privacy, toch alle kinderen via een “warme overdracht” kunnen overdragen van vroegschoolse naar voorschoolse educatie.

Aanbeveling: De werkgroep komt met een voorstel omtrent “warme overdracht” binnen de brede school waarbij recht gedaan wordt aan de wet op de privacy.

12 Zoals beschreven staat in conclusie 6 is er geen afstemming van de jaarplanning tussen KDV, PSZ en de basisschool. Momenteel zijn de peuterspeelzaal en de basisschool in projectvorm bezig met het ontwerpen van een doorgaande lijn op het gebied van taal. Voor dit project zijn 4 bijeenkomsten gepland, daarnaast zijn er huiswerkopdrachten in de vorm van collegiale consultatie tussen PSZleidster en de kleuterleerkracht. De uitkomsten hiervan worden meegenomen naar de bijeenkomsten. In december 2012 zal er een geschreven taalplan ontwikkeld zijn waarbij de doorgaande lijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie de rode draad is. Het KDV is op gemeentelijk niveau niet betrokken bij deze ontwikkelingen. Binnen onze brede school willen we dit wel. Na één jaar gewerkt te hebben met het ontwikkelde taalplan, zal ook het KDV worden uitgenodigd om hierin te participeren, zodat met ingang van schooljaar 2014-2015 de gehele brede school werkt vanuit dit taalplan.

Aanbeveling: De hoofdpeuterspeelzaalleidster en leerkracht van groep 1-2 zullen in januari 2013 het huidige taalplan voorstellen aan het KDV.

13 In dit hoofdstuk heb ik eerst een aantal conclusies getrokken en hiervoor aanbevelingen geformuleerd. Deze leiden naar mijn eindproduct: protocol aanmeldprocedure met overdrachtsformulier en de jaarplanning. Dit is opgenomen in bijlage 10.

Hoofdstuk 6 Reflectie

In mei 2011 gingen we tijdens een intervisiebijeenkomst brainstormen welke verlegenheidssituatie je zou kunnen gebruiken voor je meesterstuk. De naam van een meesterstuk riep bij mij best was vraagtekens op. Ik als denker vond het lastig hoe dit meesterstuk vorm zou krijgen en hoe het tijdspad hiervan eruit zou zien.

Tijdens de eerste bijeenkomst was ik vanwege overlijden van een collega afwezig maar ben ik desondanks wel goed geïnformeerd over de eerste aanzet tot je meesterstuk. Als leerkracht van groep 1-2 leek het me interessant om me te gaan verdiepen in de verschillende manieren van afstemming binnen de thema's nu we één brede school zijn. Voordat ik definitief koos voor dit onderwerp ben ik in gesprek gegaan met mijn directrice. Tijdens dit gesprek heb ik aangegeven dat ik het erg prettig vind om te gaan onderzoeken wat voor afstemming we kunnen creëren binnen de thema's met als oogpunt het ontwikkelen van een doorgaande lijn. Tevens ben ik benieuwd naar de reden waarom de overdracht verschillend is. Mijn directrice gaf aan dit erg zinvol te vinden voor de school. Nadat ik mijn verlegenheidssituatie in beeld had ben ik m'n onderzoeksvraag gaan omschrijven, dat vond ik erg lastig, ik wilde graag diverse dingen aan bod laten komen en vond het moeilijk om hierbij één onderzoeksvraag vast te stellen. Ik vind het moeilijk om dingen los te laten en ben dan bang dat ik dit vergeet, door ze niet te benoemen in de onderzoeksvraag. Vandaar ook dat ik diverse keren de vraag opnieuw opgeschreven heb omdat ik telkens bleef denken hoe dit anders te kunnen vormgeven zodat alles erin zit wat ik ook graag wil. Mede door kritische feedback van medestudenten ben ik tot een onderzoeksvraag gekomen waarover ik tevreden ben.

Vanuit de onderzoeksvraag kwam ik vlot tot het opstellen van zeven deelvragen. Hierna ben ik opzoek gegaan naar theorie. Ik merkte dat ik het erg lastig vond om de gelezen literatuur op de juiste wijze te beschrijven. Ik was bang dat ik dingen vergat te vermelden en vond het heel moeilijk om te kiezen welke literatuur voorkeur kreeg boven de andere. Want ik wilde het belangrijkste halen uit de theorie maar daarnaast moet het wel relevant blijven voor je onderzoek. Tijdens mijn zoektocht naar passende literatuur heb ik vele boeken gevonden, artikelen geprint en methodieken bestudeerd. Het bleek voor mij erg lastig te beslissen wat wel en niet passend is, daardoor heb ik er erg lang over gedaan voordat mijn hoofdstuk 2 volledig was. Op een gegeven moment heb ik mezelf moeten dwingen om niet als denker maar als doener aan de slag te gaan omdat het anders te veel tijd en energie blijft kosten. Ik overdenk vaak, pas dingen aan en ga daaraan weer twijfelen. Hierdoor wordt het geheel tekstueel soms onnodig lang. De juiste balans vinden tussen studie, werk en vrije tijd vroeg veel van me. Met periodes kon ik me heel goed op het ene storten om me dan vervolgens te

realiseren dat het andere te weinig aandacht heeft gehad. Hierdoor ging ik weer veel nadenken hoe anders aan te passen en was ik soms een hele tijd bezig met hoe alles handig te organiseren in plaats van gewoon te starten. Ik merkte toen dat dit één voor één dingen afwerken beter ging dan telkens losse stukjes. Daarnaast heb ik de werkzaamheden op school geprobeerd wat meer te delegeren waardoor ik tijd overhield voor mijn meesterstuk. Wat ik dit jaar ook lastig vond was dat de overige lessen ook hun doorgang hadden, na 3 lessen werd er telkens weer een verslag of werkstuk verwacht waarin ik ook de nodige tijd en energie wilde stoppen om tot een goed resultaat te komen. Met de drukte van school en het meesterstuk heb ik geleerd dat goed ook goed is. Het heeft geen zin om daarover te blijven piekeren want die tijd heb je nou eenmaal niet. Vaak zeiden mensen dit wel tegen me maar kon ik dit moeilijk accepteren. Nu heb ik zelf ervaren dat je ook iets kan inleveren wanneer het goed is, i.p.v. zeer goed, en dit ook goede resultaten oplevert. Ik bedoel hiermee dat je prioriteiten moet stellen en dus dingen moeten leren loslaten over datgene wat je hebt gedaan. Doordat ik niet de tijd had om alles tot in de puntjes uit te werken zoals ik voorheen het liefste wel deed, heb ik geleerd dat je ook tevreden kan zijn wanneer je alle informatie van de gestelde opdracht hebt verwerkt. Zodat ik naast de moduleopdrachten ook nog een fijn draaiende klas, enige tijd voor ontspanning en tijd heb om te werken aan mijn meesterstuk. Hierdoor kon ik me al weer wat beter relativiseren door op deze manier verder te gaan. Tevens heeft het support wat ik mocht ontvangen van m'n ouders, zusje, familie, vrienden en collega's me daarbij geholpen. Dus vol positieve energie ging ik op bezoek bij een andere school, dit vond ik ontzettend interessant. Het heeft mijn blik verruimd en ik ben dan ook zeker van plan om ook na deze studie bij regelmaat eens bij andere scholen te gaan kijken. Je ziet niet alleen nieuwe dingen maar kijkt daarnaast ook kritisch naar je eigen praktijk. Ik merkte dat ik vele dingen interessant vond en wilde dit vermelden in mijn onderzoek, hierbij werd ik terecht erop gewezen dat het wel relevant moest blijven voor dit onderzoek. Bij het op bezoek gaan bij de diverse organisaties bij onze eigen brede school was ik zeer benieuwd naar de werkwijze binnen de organisaties. Ik zelf vind een warme overdracht ontzettend belangrijk en kon niet goed plaatsen waarom dit bij beide organisaties verschillend gebeurde. Ik was er immers zeker van dat ze beide het beste met de kinderen voor hadden, en in mijn optiek hoort een goede overdracht hier zeker ook bij. Tijdens het bezoek en de gesprekken kwam ik erachter wat de redenen waren waarom de overdracht op een bepaalde manier plaats vond. Door een persoonlijke achtergrond van medewerkers te horen waardeer je deze manier van doen des te meer. Ik besepte weer meer dan eens dat iedereen vanuit een ander oogpunt dingen benaderd en hiertoe beweegredenen heeft. Ik merkte op dat in het team waarin ik werk bijna iedereen dezelfde kant op kijkt, dit werkt prettig want daardoor ga je met z'n allen voor iets nieuws met hetzelfde idee. Maar het belemmert je soms wel om kritisch te kijken naar keuzes. Door het op bezoek en in gesprek

gaan met andere organisaties kom je tot discussies waaruit je allen positieve dingen haalt. Bij het opstellen van de conclusies en aanbevelingen merkte ik mijn bevlogenheid om dit meesterstuk tot een goed einde te volbrengen. De reden waarom dit weer terug kwam was omdat ik een keuze had gemaakt voor mijn literatuur en dit los kon laten, vandaar dat ik verder aan de slag kon gaan met het hoofdstuk resultaten. De resultaten heb ik als erg praktisch ervaren, dit werkt voor mij prettiger en geeft me zin om meteen aan de slag te gaan. Het liefste zou ik vandaag meteen met iedereen in gesprek gaan en de voorstellen en aanbevelingen door spreken. Toch moet ik me ook realiseren dat iedereen andere prioriteiten heeft. Volgend schooljaar heb ik de taak van VVE-coördinator toegevoegd aan de takenlijst. Ik zelf mag deze taak op me nemen en ik heb er dan ook heel veel zin om een werkgroep te gaan vormen met de andere geledingen van de organisaties. Waarbij we gaan zoeken naar afstemming in thema's en een warme overdracht. Dit meesterstuk heeft me niet alleen voor de school iets opgeleverd maar heeft me ook op persoonlijk vlak veel nieuwe inzichten gegeven. Ik ben trots op het behaalde resultaat en heb weer opnieuw mogen ervaren hoe belangrijk relativeren is in meerdere opzichten.

Literatuurlijst

- Baan, B.(2008). *Bas+Bouwen aan Adaptieve Scholen*. Utrecht: Seminarium voor Orthopedagogiek.
- Beekhoven, S., Jepma, IJ. en Kooiman, P. (2011). *Landelijke monitor voor- en vroegschoolse educatie 2011*. Utrecht: Sardes.
- Bolt van der, L., Melisse, R. (2011). *Samen in zee met VVE. Kwaliteitsverbetering van vroegschoolse educatie door kennis delen*. Utrecht: Oberon.
- Clijsen, A. (2007). *Handreiking 1-zorgroute voor leerkrachten en intern begeleiders in het primair onderwijs*. Woerden-'s-Hertogenbosch: WSNS plus en KPC Groep.
- Driessen, G. (2012). *Variatie in Voor- en Vroegschoolse Educatie / Een onderzoek naar de uiteenlopende wijzen waarop in gemeenten vorm wordt gegeven aan VVE*. Nijmegen: Radboud Universiteit.
- Duijnhouwer, J. Bakker, I. en Davids, R. (2012). Integraal Kindcentrum. VKO, 2
- Elenbaas, A., Kenter, B. & Leenders, Y. (2007). *In zeven stappen naar het basisonderwijs. Handelingsgericht werken met zeer jonge kinderen in risicosituaties. Draaiboek voor scholen. WSNS+-publicatie*. 's-Hertogenbosch: KPC Groep.
- Elenbaas-Ommen, A., van, Maas, M., van der & Beek, S. (2009). *Naar een warme ontvangst op de basisschool...* 's-Hertogenbosch: KPC groep.
- Geus, W., de en Klopogge J. (2009). *Hoe eerder hoe beter. Het belang van vroegschoolse educatie*. Utrecht: Oberon.
- Goverde, K. (2011) Schoolgids 2011-2012.
- Greven, L. Timmerhuis, A. (2008). *Passend onderwijs. Kansen in beeld!* Utrecht: Sardes.
- Grinten, M. van der, Walraven, M., Broekhof, K., Hoogeveen, K. & Studulski, F. *Handboek brede school*. (2007). Utrecht: Oberon/Sardes.
- Jepma, IJ., Kooiman, P. & Vegt, A.L , van der (2007). *Landelijke Monitor Voor- en Vroegschoolse Educatie 2007*. Utrecht: Sardes.
- Kampen, A.,van, A. Klopogge, J., Rutten, S. & Schonewille, B. (2005). *Voor- en vroegschoolse zorg en educatie. De toekomst verkend*. Utrecht: Sardes.
- Kruiter, J., Oomen, C., Grinten, M., van der, Dubbelman, E. & Zuidam, M. (2007). *Jaarbericht Brede school*. Utrecht: Oberon.
- Lange, S. de (2006). *Omgaan met verschillen? Werken vanuit onderwijsbehoeften van kinderen biedt kansen*. Maasdijk: NTO-effekt.

- Leenders, Y. & Elenbaas, A. (2007). Doorgaande leerlijnen in handelingsgericht werken. *JSW*, 11, 71-74.
- Meij, H., Mutsaerts, K. en Pennings, T. (2009) *Effectiviteit van voor- en vroegschoolse programma's in Nederland*. Utrecht: NJI
- Ministerie OCW (2006). *Besluit vaststelling doelstelling en bekostiging onderwijsachterstandenbeleid 2006-2010*. Den Haag: OCW.
- Ministerie OCW (2010). *Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014*. Den Haag: OCW.
- Oomen, C. & Geus, W. de (2009). *Doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie*. Utrecht: Oberon.
- Pameijer, N. & Beukering, T. van (2008). *Handelingsgericht werken: een handreiking voor de intern begeleider. Samen met leraar, ouders en kind aan de slag*. Leuven: Acco.
- Palmer, D. (2010) *Filosofie voor beginners*. Houten: Spectrum.
- Valkestijn, M. (2002). 'Brede school', in: Verplanke, L., Engbersen, R., Duyvendak, JW., Tonkens., E & Vliet., K, van (red.), *'Open deuren. Sleutelwoorden van lokaal sociaal beleid'*. Utrecht: NIZW.
- Velsink, M. (2009). Nieuwe eisen voor peuterspeelzalen. *Kinderopvang*, 9, 38-41
- Verheijke, J. (2008). *Toekomstbeelden van de brede school*. Utrecht: Sardes

Methodieken:

- Cito (2009). *Cito Piramide-projecten, baby's en dreumesen*. Arnhem: Citogroep.

Website:

- www.kaleidoscoop.org (geraadpleegd: 16 maart 2012 en 24 mei 2012)

Overzicht bijlagen

Bijlage 1: Intakeformulier van onze basisschool	53
Bijlage 2: VVE Programma's	58
Bijlage 3: BAS Raster	59
Bijlage 4: Vragenlijst afgenomen bij pedagogisch medewerker KDV en hoofdleidster PSZ	60
Bijlage 5: Protocol warme overdracht van een andere brede school.....	61
Bijlage 6: Lege versie Vragenlijst afgenomen bij directie basisschool, pedagogisch medewerkster KDV en hoofdleidster PSZ.....	63
Bijlage 7: Ingevulde versie Vragenlijst afgenomen bij directie basisschool, pedagogisch medewerkster KDV en hoofdleidster PSZ.....	71
Bijlage 8 Inschrijfformulier	79
Bijlage 9 Horeb Kijklijst.....	84
Bijlage 10 Eindproduct: protocol aanmeldprocedure met overdrachtsformulier en de jaarplanning.....	86

Bijlage 1: Intakeformulier van onze basisschool
Intakeformulier nieuwe leerlingen

Naam kind:

Geboortedatum:

Datum intakegesprek :

Aanwezig tijdens gesprek:

Kunt u vertellen wie uw zoon of dochter is?	
Gezinssituatie, plaats in gezin m.b.t broers/zussen	

Voorschoolse ontwikkeling:

Heeft uw kind een peuterspeelzaal bezocht?	
Heeft uw kind een kinderdagverblijf bezocht?	
Toestemming om contact te nemen:	
Ging hij/zij er met plezier naar toe?	
Zijn er bijzonderheden over te vertellen? Bijv. afscheid nemen.	

1 *Medische gegevens*

Zijn er bijzonderheden te melden omtrent zwangerschap/	
Zijn er bijzonderheden te melden omtrent de bevalling?	
Zijn er in de eerste 4 jaar gezondheidsproblemen	

geweest?(ziektes)	
Gebruikt uw kind medicijnen?	
Logopedie	
Fysiotherapie	
Gehoorproblemen	
Gezichtsproblemen	
Heeft U contact (gehad) met een (kinder)arts?	
Slaapt uw kind over het algemeen goed?	
Eet uw kind over het algemeen goed?	
Zijn er bij het consultatiebureau opvallende zaken geconstateerd?	
Is de ontwikkeling van uw kind tot nu toe normaal verlopen?	
Heeft uw kind allergieën?	

2 Sociale omgang

Hoe gaat uw zoon/dochter om met volwassenen?	
Zijn er zaken in de opvoeding waar u tegenaan loopt?	
Maakt uw kind zelf contact met andere kinderen?	
Kan uw kind zich goed aanpassen?	

Houd uw kind rekening met anderen?	
Kan uw kind voor zichzelf opkomen?	
Kan uw kind goed afscheid nemen van u?	
Huilt uw kind gemakkelijk?	
Kan uw kind omgaan met onverwachte veranderingen?	
Denkt u dat er facetten in zijn/haar gedrag zijn dat extra aandacht nodig heeft op school?	

3 *Emotionele uiting*

Heeft uw kind een sterke eigen wil?	
Vertoont uw kind soms agressie in gedrag?	
Op welke manier uit uw kind zijn emoties?	

4 *Zelfstandigheid en concentratie*

Is uw kind zelfstandig?	
Heeft hij/zij nog veel hulp en ondersteuning nodig?	
Zoekt hij/zij vaak bevestiging?	
Kan hij/zij zich zelfstandig aankleden?	
Kan uw kind de aandacht vasthouden?	
Is uw kind zindelijk?	
Kan uw kind goed naar anderen luisteren?	

Zet uw kind door?	
-------------------	--

5 *Spraak-taal ontwikkeling*

Is uw kind verstaanbaar voor iedereen?	
Vertelt hij/ zij veel? Ook n.a.v. PSZ/KDV thuis?	
Had u als ouder vroeger lees of taalproblemen?	
Begrijpt uw kind u als u haar/hem een opdracht geeft?	
Heeft uw kind interesse in boekjes?	
Luistert uw kind als u voorleest?	

6 *Motoriek*

Op welke leeftijd kon uw kind lopen?	
Kan uw kind zich goed oriënteren in een ruimte?	
Speelt uw kind veel buiten?	
Houdt uw kind van sporten?	
Tekent en/of knutselt uw kind geregeld?	

7 *Beleving*

Wat doet uw kind het liefst?	
------------------------------	--

Kijkt uw kind langer dan een kwartier geconcentreerd televisie?	
Zit uw kind geregeld achter de computer?	
Puzzelt uw kind graag?	
Speelt uw kind het liefst alleen?	
Vindt uw kind het leuk om u te helpen?	

8 *Schoolbeleving*

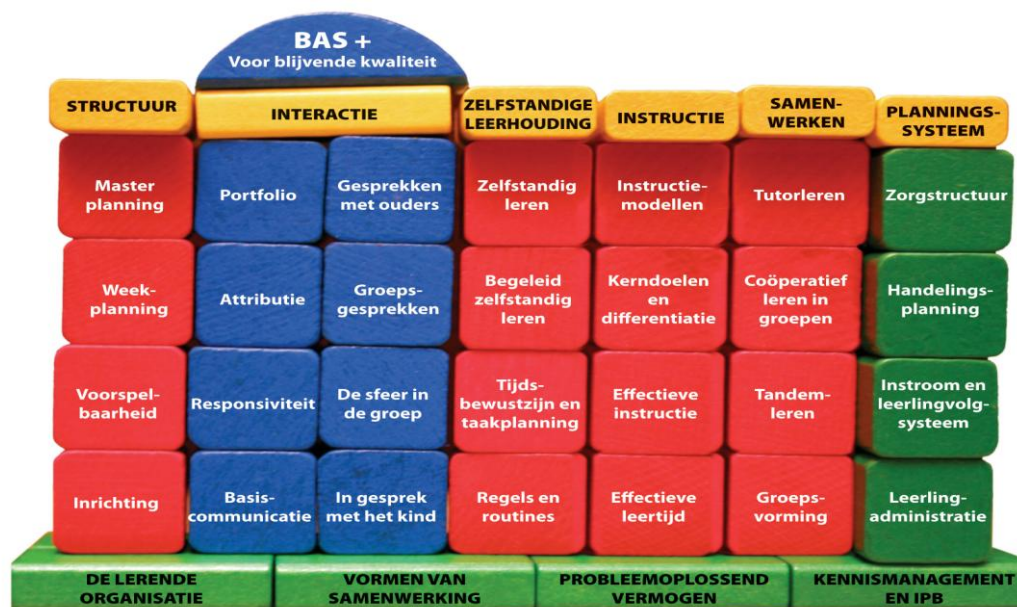
Heeft uw kind zin om naar school te gaan?	
Verwacht u dat uw kind moeite zal hebben met het afscheid nemen?	
Zijn er bepaalde leerproblemen binnen het gezin / de familie (bijv. dyslexie, ernstige rekenproblemen)?	

Bijlage 2: VVE Programma's

VVE programma's : Praktisch:	Piramide	Startblokken en Basisontwikkeling	Ko Totaal
Soort programma	Programma gestuurd.	Ontwikkelingsgericht.	Programma gestuurd.
Belangrijkste onderscheiden de kenmerken	Duidelijke structuur voor leidsters/leerkrachten en kinderen. Werken met projecten. Differentiatie mogelijkheden voor de kinderen. Tutors voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben.	Het werken met bouwstenen in plaats van vaststaand, gesloten programma. Thematische aanpak Indeling klas in hoeken.	Vooraf gericht op taalontwikkeling en ontluikende geletterdheid. Thematische aanpak, gelieerde herkenbare en levensechte activiteiten. Activiteiten in kleine groepen. Zelf ontdekkend leren.
Inzetbaar voor beperkt aantal doelgroepkinderen of individueel?	Individuele tutors en (taal)stimulering mogelijk voor kinderen die extra steun nodig hebben.	Niet bekend.	Mogelijkheid tot differentiërend handelen en werken met kleine groepjes. Programma Ko-Totaal Op maat voor instellingen met < 50 % doelgroep kinderen.
Doorgaande lijn naar groep 3 / 4?	Groep 3	Groep 3-4	Groep 3
Observatie en toetsing	Uitgebreid observatie en registratiesysteem (dagelijks en halfjaarlijks) en diagnostische evaluatie bij problemen.	Plannings- en observatie-instrument HOREB (Handelingsgericht Observeren en Registeren in Basisontwikkeling).	Observatielijsten (registratie 3x per jaar).
Ontwikkelaar	Cito-groep.	De Activiteit.	CED-groep.

Bronnen: programmabeschrijvingen website NJI en VVE-catalogus (2008)

Bijlage 3: BAS Raster

Bijlage 4: Vragenlijst afgenomen bij pedagogisch medewerker KDV en hoofdleidster PSZ

Het doel van het bezoek aan het Kinderdagverblijf dan wel Peuterspeelzaal is inzicht te krijgen in de manier van werken, waaronder de methodiek. Daarnaast wil ik graag informatie over de wijze van observatie. Om ervoor te zorgen dat ik tijdens het bezoek mijn doel goed voor ogen blijf houden, heb ik onderstaande vragen opgesteld. Deze vragen zijn mijn richtlijnen tijdens het bezoek en wil ik afnemen in de vorm van een interview. De verwerking van dit interview zal zichtbaar zijn in hoofdstuk 4.3.

Wie zijn er werkzaam binnen de opvang?

Hoeveel kinderen zitten er op deze opvang en welke dagdelen?

Hoe ziet een dagindeling eruit?

Hoe is deze dagindeling zichtbaar voor de kinderen?

Hoe gaat de intake voor deze opvang in zijn werk?

Welke methodieken worden er gebruikt?

Wat voor thema's zijn er bij deze methode?

Welke observatie wordt er gebruikt?

Op welke wijze vindt er observatie plaats?

Hoe en door wie wordt dit gecommuniceerd met ouder(s)/verzorger(s)?

Bijlage 5: Protocol warme overdracht van een andere brede school

Afspraken warme overdracht 22-12-2009

Doel

Om een goede doorgaande (pedagogische) lijn te realiseren van 0-12 jaar, en om een prettig dagarrangement te verzorgen van 7 uur 's ochtends tot 18:00 's avonds is het noodzakelijk dat de professionals tussen de verschillende organisaties communiceren over kinderen binnen de brede school. Dit is ook één van de belangrijke meerwaarden van het samenwonen van organisaties binnen de brede school. In deze afspraken geven we aan wat er van medewerkers van het Voortouw aan “warme overdracht” verwacht wordt.

Grenzen

De **privacywetgeving** is de grens van wat je wel en niet aan gegevens mag uitwisselen. Hierin staat dat je alleen gegevens mag verzamelen als daar een goede reden voor is of als de betrokkene toestemming geeft. Communicatie over kinderen vindt dus alleen plaats indien **ouders** hiervoor hun **toestemming** hebben gegeven. Dit gebeurt bij aanmelding en het kennismakingsgesprek op de school. Het kinderdagverblijf en de peuterspeelzaal vragen toestemming om gegevens door te geven aan school voordat een kind 4 jaar wordt. Het gaat hierbij om de gegevens die met de ouders doorgesproken zijn en/of die in het dit-kan-ik-al-boekje staan.

Informatie-uitwisseling gedurende de dag

Om kinderen een prettig dagarrangement van 7:00-18:00 aan te kunnen bieden moeten leerkrachten en pedagogisch medewerkers soms informatie over kinderen met elkaar uitwisselen. Tijdens deze dagelijkse, mondelinge communicatie kan (indien nodig) informatie uitgewisseld worden met betrekking tot:

- gebeurtenissen in de klas of bij de opvang
- gezondheid van het kind
- welbevinden
- pestgedrag, ruzie

Overdracht in de lijn van 0-12 jaar

Om kinderen een goede doorgaande pedagogisch leerlijn te bieden van 0-12 jaar vindt er overdracht van kinderen plaats als het kind naar een volgende groep gaat. Binnen de brede

school willen we hierbij geen onderscheid tussen leerkrachten en pedagogisch medewerkers. De overgang van kinderdagverblijf of peuterspeelzaal naar kleuterklas moet dus even soepel gaan als van bijvoorbeeld groep 6 naar groep 7.

- Voor kinderen waar zorgen over zijn, wordt door de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf de ICP-er ingeschakeld. Dit gebeurt altijd in overleg met de ouders. Als de ICP-er betrokken is wordt dit altijd gemeld aan de basisschool. Indien noodzakelijk wordt deze zorg met toestemming van de ouders overgedragen aan de school (leerkracht en IB-er) eventueel met trajectbegeleider van het O&ZC.
- Indien er zorgen zijn, maar de ICP-er is niet ingeschakeld, wordt een aantekening gemaakt in het dit-kan-ik-al boekje. Dit boekje wordt na toestemming van de ouders, schriftelijk of digitaal doorgestuurd naar de school. Met toestemming van de ouders kan er ook contact zijn tussen peuterspeelzaalleidster en leerkracht. Deze toestemming wordt standaard gevraagd aan alle ouders.
- Als een kind extra begeleiding op taalstimulering heeft gekregen wordt dit gemeld in het dit-kan-ik-al boekje. Alle kinderen die onder het VVE doelgroepenbeleid vallen, worden met toestemming van de ouders zo overgedragen aan de school. Dit is het belang van de doorgaande lijn.
- Het dit-kan-ik-al boekje moet voor dat het kind naar de basisschool gaat aan de onderbouwleerkracht worden gegeven. Hij/zij neemt dit boekje meteen als het kind op school komt door. Als dit vragen oproept, dient hij/zij persoonlijk contact op te nemen met de pedagogisch medewerkers van kinderdagverblijf of peuterspeelzaal.

Bijlage 6: Lege versie Vragenlijst afgenomen bij directie basisschool, pedagogisch medewerkster KDV en hoofdleidster PSZ

Beste collega,

Dit schooljaar volg ik de master SEN.

Mijn afstudeer meesterstuk heeft betrekking op de brede school.

Het onderwerp wat ik heb gekozen gaat over een warme overdracht en het creëren van een doorgaande lijn tussen PSZ/KDV en de basisschool.

Voor een meting in mijn onderzoek zou ik u willen vragen deze vragenlijst in te vullen.

Graag uiterlijk retour op 4 mei

Alvast bedankt voor de moeite.

Groetjes,

Anja

Vragenlijst

Ik ben werkzaam op: 0 peutergroep
0 kinderdagverblijf
0 BSO
0 Basisschool

Kenmerken van de kinderen uit de groep:

- Ik werk met de volgende leeftijdsgroep:
- De kinderen komen bij ons gemiddeld dagdelen.
- Vindt er een intake plaats waarbij ouders gevraagd worden over kenmerken van hun kind, over het gezin en de wijze van op voeden?
Zo ja op welke wijze

- Wij organiseren de volgende ouderactiviteiten:

- Wij hebben wel / geen gericht ouderbeleid dat bestaat uit:

- Wij vinden onze ouders wel/ niet betrokken om de volgende reden(en):

Kenmerken van de instelling:

- Wij gebruiken wel / geen VVE-programma
- Welk programma wordt gebruikt?

- Welke methoden/programma's volgt u?

- Hoeveel dagdelen wordt de methode/programma gebruikt?

- Hoe lang werkt u al met het programma?

- Is het personeel geschoold in een bepaalde aanpak?

- Op welke wijze volgt u de ontwikkeling van de kinderen in de instelling (welk pakket, door wie, regelen van voldoende tijd om uit te voeren).

- Gebeurt dit systematisch en regelmatig? Op welke wijze?

- Op welke onderdelen volgt u de ontwikkeling van de kinderen?

- Op welke wijze gebruikt u deze informatie in het dagelijks handelen in de groep?

- Wordt er (extra) zorg verleend aan risicokinderen op welke wijze, en hoe wordt deze zorg geëvalueerd?

- Op welke wijze wordt de evaluatie gebruikt?

- Informeren de leidsters regelmatig de ouders over de ontwikkeling van hun kind, inclusief de zorgpunten? Hoe wordt dit gedaan?

De samenwerking tussen de voor- en vroegschoolse instellingen

Samenwerking met KDV

- Vindt er samenwerking plaats met de Peutergroep?
Zo ja op welke wijze

Welk cijfer geef je deze samenwerking:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- Over welke onderdelen ben je het meest tevreden?

- Tegen welke knelpunten loop je aan?

- Wat zou je graag verbeteren?

Samenwerking met PSZ

- Vindt er samenwerking plaats met de Peutergroep?
Zo ja op welke wijze

Welk cijfer geef je deze samenwerking:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- Over welke onderdelen ben je het meest tevreden?

- Tegen welke knelpunten loop je aan?

- Wat zou je graag verbeteren?

Samenwerking met BSO

- Vindt er samenwerking plaats met de Buitenschoolse opvang?
Zo ja op welke wijze

Welk cijfer geef je deze samenwerking:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- Over welke onderdelen ben je het meest tevreden?

- Tegen welke knelpunten loop je aan?

- Wat zou je graag verbeteren?

Samenwerking met de basisschool

- Vindt er samenwerking plaats met de basisschool?

Zo ja op welke wijze

Welk cijfer geef je deze samenwerking:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- Over welke onderdelen ben je het meest tevreden?

- Tegen welke knelpunten loop je aan?

- Wat zou je graag verbeteren?

- Is er sprake van overdracht van de peuters naar de basisschool? Zo ja op welke wijze.

- Ben je tevreden over de huidige overdracht of heb je juist verbeterpunten:

- Op welke wijze vindt de overdracht van leerlingen met risico's plaats?

De Brede school

Welk cijfer geef je huidige Brede school?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Graag een korte toelichting:

- Over welke onderdelen ben je het meest tevreden?

- Tegen welke knelpunten loop je aan?

- Wat zou je graag verbeteren? Wat mis je nog bij de huidige brede school ?

Communicatie Brede school

Welk cijfer geef je communicatie binnen de Brede school?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Wat is jouw ideaalbeeld bij de Brede school?

Ruimte voor overige opmerkingen:

Bedankt voor het invullen van deze vragenlijst

Bijlage 7: Inge vulde versie Vragenlijst afgenomen bij directie basisschool, pedagogisch medewerkster KDV en hoofdleidster PSZ

Vragenlijst Samenwerking Brede school

Intake bij de organisatie:

Vindt er een intake plaats waarbij ouders bevraagd worden over kenmerken van hun kind, over het gezin en de wijze van op voeden?

KDV: Iedere nieuwe ouder krijgt ongeveer een maand voordat het kind naar het KDV of de BSO komt een gesprek met de pm'er bij wie het kind in de groep komt. Tijdens dat gesprek wordt het kind besproken en hoe de ouders met het kind omgaan. Ook wordt er besproken hoe de gang van zaken op het kindercentrum is.

PSZ: Er vindt wel een intake plaats maar dan meer over hetgeen ouders moeten weten van de zaal. Tevens wordt ouder(s)/verzorger(s) gevraagd naar eventuele diëten.

Basisschool: Ja, er vindt een intake plaats.

Wij organiseren de volgende ouderactiviteiten:

KDV: Ouderavond, oudercommissie vergaderingen, opendag (samen met de hele unit), oudergesprekken.

PSZ: Wij hebben ouderweken dan mogen de ouders een ochtend komen kijken.

Basisschool: Informatieavond, spreekuuravonden en thema avonden

Wij hebben wel / geen gericht ouderbeleid dat bestaat uit:

KDV: Wij hebben wel een ouderbeleid bestaande uit: plaatsingscontact, haal en breng contacten, oudergesprek, overgangsgesprek, ouderparticipatie (Cliëntenraad, oudercommissie), ouderavond, en nieuwsbrieven.

PSZ: Wij hebben geen gericht ouderbeleid.

Basisschool: Geen specifiek ouderbeleid op papier. Wel MR en OC geleding.

Wij vinden onze ouders wel/ niet betrokken om de volgende reden(en):

KDV: Onze ouders zijn heel betrokken. Binnen een half jaar hadden we al 2 ouders in de oudercommissie voor de unit. Als we ouders vragen om te helpen bij activiteiten doen ze dat graag.

PSZ: Ja, bij ons worden de ouders betrokken door de oudercommissie. Als er iets te doen is worden altijd ouders gevraagd om mee te helpen.

Basisschool: De meeste ouders zijn wel betrokken. Educatief partnerschap is onderdeel van het schoolplan 2012-2016 en zal verder moeten ontwikkelen. Diverse werkgroepen draaien op geheel vrijwillige bijdrage van ouders, Klusgroep, BVL, OC en MR.

Kenmerken van de organisatie:

Welk programma wordt gebruikt?

KDV: Piramide en we werken met punten uit de Gordon methode.

PSZ: Wij gebruiken een VVE variant, gaat veranderen als hoofdleidster de studie heeft afgerond.

Basisschool: Schatkist, Fonemisch Bewustzijn, Rondje Verkeer, Spelend leren rekenen met peuters en kleuters in de kleutergoepen.

Hoeveel dagdelen wordt de methode/programma gebruikt?

KDV: De Gordon methode wordt altijd gebruikt in de dagelijkse gang van zaken. Aan de Piramide methode wordt iedere dag gewerkt, op het tijdstip dat dit het beste uit komt.

PSZ: Variant wordt alle dagen gebruikt.

Basisschool: Dagelijks komen deze methode thematisch aan bod.

Hoe lang werkt u al met het programma

KDV: Piramide vanaf 1 juni 2011. De Gordon methode vanaf de start ander unit.

PSZ: Wij werken nu bijna twee jaar met de variant.

Basisschool: 5 jaar

Is het personeel geschoold in een bepaalde aanpak?

KDV: Ja, in alle twee de programma's.

PSZ: Nog niet, hoofdleidster is hiermee bezig.

Basisschool: geen specifieke opleiding voor gevolgd.

Op welke wijze volgt u de ontwikkeling van de kinderen in de instelling (welk pakket, door wie, regelen van voldoende tijd om uit te voeren).

KDV: Wij werken met het kind volgsysteem. Vanaf het eerste moment dat een kind bij ons binnenkomt krijgt het kind een mentor. Deze houdt de ontwikkeling van het kind schriftelijk bij aan de hand van een checklist. In het eerste jaar krijgen de ouders die checklist 2 keer te zien. Daarna is het met iedere verjaardag. Aan de hand van die checklist volgt er een gesprek met de ouders. Als het kind 4 jaar wordt en door gaat naar de BSO wordt er een gesprek gevoerd tussen de oude en nieuwe mentor. Er is voldoende tijd om dit uit te voeren.

PSZ: Wij observeren de kinderen voor hun drie jaar en vanaf drie jaar toetsen wij de kinderen.

Basisschool: Als een leerling een half jaar op school is krijgt het een rapport, daarnaast gebruiken we de Horeb Kijklijsten.

Gebeurt dit systematisch en regelmatig? Op welke wijze?

KDV: In het kind volgsysteem staat aangegeven wanneer je het in moet vullen.

En er is een schema opgesteld.

PSZ: Ja, twee keer vanaf hun drie jaar bij 3,3 en 3,9 maanden met de nieuwe toetsen.

Basisschool: Rapporten 3 keer per jaar, vanaf een kind een half jaar op school is. Horeb Kijklijst wordt per kind ingevuld op de volgende momenten: 4 jaar, 4½jaar, 5 jaar, 5½ jaar en 6 jaar.

Op welke onderdelen volgt u de ontwikkeling van de kinderen?

KDV: Lichamelijke ontwikkeling, Cognitieve en spraak-/taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling.

PSZ: Rekenen, taal, lichaam en kleur en vorm

Basisschool: Zelfbeeld, relatie met andere kinderen, relatie met volwassenen, spelontwikkeling,

Op welke wijze gebruikt u deze informatie in het dagelijks handelen in de groep?

KDV: Als er we merken dat een kind op een bepaald gebied voor of achter loopt houden we daar rekening mee in de benadering van het kind en de activiteiten die aangeboden worden.

PSZ: Als ze laag score (D en E) wordt er een handelingsplan geschreven.

Basisschool: Voor het vormen van de heterogene clustergroepen bij de dagelijkse instructie via kleine en grote kring momenten.

Wordt er (extra) zorg verleend aan risicokinderen op welke wijze, en hoe wordt deze zorg geëvalueerd?

KDV: Mocht het nodig zijn dan wordt er een pedagoog van onze organisatie benaderd die een observatie komt uitvoeren, aan de hand daarvan wordt er een plan van aanpak gemaakt. Dit gebeurt altijd met toestemming van de ouders. Er zullen dan vaker gesprekken met ouders gepland worden.

PSZ: Daar waar nodig wordt er met kinderen apart getutort. Wij zien dan bij het volgende toets moment de resultaten. Dit doen we om ervoor te zorgen dat ze goed door kunnen naar de basisschool. Of voor externe instanties die het nodig hebben.

Basisschool: Bij uitval cognitief, gedrag of SEO wordt een handelingsplan opgesteld door de groepsleerkracht voor een periode van 8 weken. Dit wordt met ouders besproken en geëvalueerd. We werken met de niveaus van zorg, waarbij we de IB'er bij problemen kunnen inschakelen, PAB'er, Edux etc. (zie niveaus van zorg). Tevens 3 keer per jaar groepsbesprekingen met de IB'er en 3 keer per jaar toetsbesprekingen met de directie.

Informeren de leidsters regelmatig de ouders over de ontwikkeling van hun kind, inclusief de zorgpunten? Hoe wordt dit gedaan?

KDV: Tijdens de haal en breng tijden is er een overdracht naar de ouders. En ook hebben de kinderen tot 2 jaar een schriftje dat iedere keer bijgehouden wordt. In het eerste jaar wordt er 2 keer een oudergesprek aangeboden. Daarna 1 keer per jaar. Mocht het nodig zijn dan vinden er meer gesprekken plaats.

PSZ: Alleen als er zorgen zijn hebben wij een 10 minuten gesprek. Anders wordt er officieel niets geïnformeerd. Wel vragen ouders tussendoor hoe het gaat.

Basisschool: We hebben 4 keer per jaar spreekuuravond waarbij de ontwikkeling van de kinderen worden besproken. Bij leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften vindt vaker contact tussen ouders en leerkracht plaats.

Samenwerking met KDV

Op welke manier is er sprake van samenwerking?

Vanuit PSZ: Ja, alleen als er een activiteit wordt gedaan.

Vanuit de basisschool: Ja, er vindt samenwerking plaats. Er zijn regulier overlegmomenten tussen leidster KDV/BSO en directie, daarnaast ook daarboven tussen directie en unitmanager waarin afspraken worden gemaakt.

Cijfer:

PSZ geeft KDV een 8

Basisschool geeft KDV een 7

Tevreden:

- Klikt goed tussen de leidsters
- Overlegmomenten

Knelpunten:

- Verschil in leeftijdsgroep
- KDV heeft andere werkwijze dan PSZ
- Werkwijze KDV/BSO en PSZ is niet altijd gelijk, lastiger voor doorgaande lijn.

- Er is geen warme overdracht van leerlingen.

Verbeterpunten:

- Geen
- Dezelfde werkwijze bij KDV/BSO en PSZ

Samenwerking met PSZ

Op welke manier is er sprake van samenwerking?

Vanuit KDV: Als het kan dan proberen we activiteiten samen te doen. We spelen samen buiten.

Vanuit school: Ja, reguliere overlegmomenten met directie basisschool en hoofdpeuterspeelzaalleidster en daarnaast ook tussen directie PSZ en directie basisschool.

Cijfer:

KDV geeft PSZ een 8

Basisschool geeft PSZ een 7

Tevreden:

- Contacten onderling.
- Het contact is heel open naar elkaar.
- Samenwerking loopt goed.
- Goede overdracht van leerlingen.

Knelpunten:

- Werkwijze KDV/BSO en PSZ is niet altijd gelijk, lastiger voor doorgaande lijn.

Verbeterpunten:

- Dezelfde werkwijze bij KDV/BSO en PSZ

Samenwerking met BSO

Op welke manier is er sprake van samenwerking?

KDV: de pedagogisch medewerkers van KDV en BSO kennen elkaar goed. De kinderen van KDV gaan wel eens spelen bij de BSO en andersom.

PSZ: nee, alleen gebruik van hetzelfde lokaal.

Basisschool: ter aankondiging van bepaalde activiteiten gaan brieven mee, soms wordt er gebruik gemaakt van lokalen in de school.

Cijfer:

KDV geeft BSO een 10

Tevreden:

- Samenwerking en de sfeer

Knelpunten:

- Geen

Verbeterpunten:

- Geen

Samenwerking met Basisschool

Op welke manier is er sprake van samenwerking?

Vanuit KDV: we doen als het kan mee aan de grotere activiteiten. Als we willen mogen we de school gebruiken. (ruimtes). We gaan samen een ontruimingsplan maken.

Vanuit PSZ: We hebben afgelopen schooljaar een paar activiteiten samen gedaan en er is altijd een warme overdracht van kinderen.

Cijfer:

KDV geeft de samenwerking met de basisschool een 8

PSZ geeft de samenwerking met de basisschool een 7

Tevreden:

- De samenwerking en sfeer die er is.
- Over de samenwerking met de onderbouw.

Knelpunten:

- Geen.
- Doordat je in verschillende organisaties zit zijn er verschillende regels en dat is wel eens lastig.

Verbeterpunten:

- We zouden graag meer gebruik maken van de speelzaal, maar dat is lastig i.v.m. alarm.
- Nog een betere doorlopende leerlijn, dat we echt op een gegeven moment samen een leerlijn hebben.

Overdracht naar de basisschool:

Is er sprake van overdracht van de peuters naar de basisschool?

KDV: nog niet

PSZ: Wij hebben een warme overdracht naar de basisschool, dit gebeurt tussen de kleuterjuf en de leidster van de peutergroep. Ook gaan de toets resultaten naar de basisschool.

Basisschool: Ja maar heel beperkt in mijn optiek.

Tevreden:

- Ja, ben heel tevreden en heb geen verbeterpunten.
- Nee, overdracht kan systematischer gepland en volgens bepaalde stappen voor dossiervorming van het kind.

Op welke wijze vindt de overdracht van leerlingen met risico's plaats?

- Ook via een warme overdracht.
- Bespreking met groepsleerkracht.

De Brede school

Cijfer:

Vanuit KDV: 7

Ik denk dat we goed op weg zijn met de gezamenlijke activiteiten enz. Maar dat er nog wel meer uit halen is.

Vanuit PSZ: 7

Vind dat het goed loopt, we zijn natuurlijk nog maar net gestart. Dus doen nog maar een paar dingen samen.

Vanuit Basisschool: 6

Tevreden:

- De samenwerking en de contacten met het personeel.
- Ik vind dat het goed loopt, we zijn natuurlijk nog maar net gestart. Dus doen nog maar een paar dingen samen.
- Contact met elkaar.

Knelpunten:

- Geen
- Het wennen van twee kanten, het is nog steeds niet duidelijk dat de peutergroep er nu ook bij hoort. Volgens mij kennen niet alle leerkrachten allebei de leidsters en andersom kennen de leidsters niet alle leerkrachten.

- Gezamenlijke visie brede school ontwikkelen.

Verbeterpunten:

- Ik zou graag meer gebruik willen maken van de school (speelzaal enz)
- Dat het echt een school zou kunnen worden, een volledige doorlopende leerlijn.

Communicatie brede school:

Cijfer:

Vanuit KDV: 8

Vanuit PSZ: 8

Vanuit Basisschool: 7

Ideaalbeeld brede school:

- Een goede samenwerking met de gezamenlijke activiteiten.
- Gebruik van elkaars gebouw.
- Een overdracht over de kinderen van KDV naar school als dat nodig is.
- Dat het echt een school is waar je een ouder een arrangement kunt bieden van 0 t/ m 13 jaar. Met voor, tussen en na schoolse opvang.
- Een gezamenlijke visie, die gedragen wordt door alle partijen binnen de brede school. Aan de hand van die visie worden gezamenlijke doelen en activiteiten gesteld.
- Belang dat medewerkers zien dat het geen losse onderdelen zijn, maar 1 geïntegreerd geheel.
- Gezamenlijke visie brede school ontwikkelen.

Overige opmerkingen:

- Ik ben op dit moment heel erg tevreden hoe het gaat met alle partijen. We zijn nog maar net een jaar gestart en hebben al veel gedaan. Het zal nog wat jaren nodig hebben om nog meer te bereiken.

Bijlage 8 Inschrijfformulier

LEERLING INSCHRIJFFORMULIER

Datum indeling:

Geplaatst in groep:

Wij vragen u goed op te letten op de spelling van de naam van het kind. De naam moet precies zo geschreven zijn als in het bevolkingsregister. Dat is belangrijk, omdat de namen in onze administratie daarmee worden vergeleken in een geautomatiseerde uitwisseling met de overheid

Leerling gegevens algemeen

Achternaam leerling.....

Voorvoegsels.....

Roepnaam.....

Voornamen.....

Geslacht ☐ M ☐ V

Geboortedatum.....

Straatnaam en huisnummer.....

Postcode en woonplaats.....

Gemeente..... Land.....

E-mailadres.....

Telefoon thuis..... Geheim ☐ Ja ☐ Nee

Telefoon mobiel: vader moeder

Telefoonnummer bij afwezigheid ouders/verzorgers

BSN nummer leerling.....

LET OP: voeg een **kopie bij** van het officiële document van de belastingdienst waarop het BSN nummer van uw kind staat vermeld. (Kopie van een *eigen* identiteitskaart van uw kind, of een *eigen* paspoort van uw kind, of een uittreksel uit het bevolkingsregister waar het BSN nummer op vermeld staat, of kopie van de Zorgpas van uw kind mag ook).

Leerling gegevens extra

Geboorteplaats..... Geboorteland.....

Nationaliteit: 1. 2.

Indien niet in Nederland geboren, per wanneer in Nederland.....

Gezindte (godsdienst)..... Gedoopt: ☐ Ja ☐ Nee

Van toepassing indien leerling van een andere school komt:

Onderwijs sinds-.....-.....

Naam vorige school

Adres vorige school.....

Soort school (basisonderwijs, speciaal basisonderwijs).....Groep:.....

Deelname kinderdagverblijf / peuterspeelzaal ☐ Ja ☐ Nee Naam:

van-.....-..... tot-.....-..... Plaats:

Gezinssituatie

Thuisstaal.....

Eenoudergezin ☐ Ja ☐ Nee

Woont in opvangcentrum asielzoekers ☐ Ja ☐ Nee

Woont in tehuis ☐ Ja ☐ Nee

Medische informatie leerling

Zorgverzekeraar: Polisnummer:
WA verzekering: ☐ Ja ☐ Nee

Huisarts: Telefoon:
Tandarts : Telefoon:

Medische bijzonderheden.....

Medicijngebruik :

Tijdstip van inname :

Allergieën

In behandeling bij arts / hulpverlening ☐ Ja ☐ Nee

Verzorgergegevens algemeen

Ouder / Verzorger 1
O vader O verzorger O voogd

Ouder / Verzorger 2
O moeder O verzorgster O voogdes

Achternaam
Voornamen
Adres
Postcode
Woonplaats
Gemeente
Land

Telefoongeheim ☐ Ja ☐ Neegeheim ☐ Ja ☐ Nee **Mobiel**

telefoon.....

Telefoon werk.....

Geslacht
Geboortedatum
Geboorteland
Nationaliteit
Burgerlijke staat
Gezindte (godsdienst)

Schoolpost ☐ Ja ☐ Nee ☐ Ja ☐ Nee
Vluchtelingenstatus ☐ Ja ☐ Nee ☐ Ja ☐ Nee

Overige opmerkingen:

Is uw kind door een instantie onderzocht? ☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, welk soort onderzoek?.....

.....

Heeft uw kind een LGF indicatie? ☐ Ja ☐ Nee

Anders: (over bijv. gezinssituatie)

.....

.....

Definitieve inschrijving vindt pas plaats na een (intake)gesprek met de ouders/verzorgers en met akkoord van directie/zorgteam.

Door ondertekening van dit inschrijfformulier verklaart u:

- a) dat u kennis heeft genomen van de informatie over het onderwijs zoals dit door de school aan u is bekend gemaakt en zich conformeert aan het onderwijs zoals dit door de school wordt gegeven;
- b) wij verwachten dat uw kind deelneemt aan alle activiteiten die in het activiteitenplan van de school zijn opgenomen, tenzij hierover in onderling overleg afwijkende afspraken worden gemaakt;
- c) dat u toestemming geeft om foto's/videobeelden van uw kind te gebruiken voor begeleiding, promotionele activiteiten en/of scholing van leerkrachten of studenten;
- d) toestemming te geven in het belang van de positieve ontwikkeling van het kind om optimaal te kunnen deelnemen aan het onderwijs op onze school, om testen af te nemen en om extra ondersteuning en zorg aan te bieden.

In verband met de wet op de privacy vermelden wij dat de door u verstrekte gegevens in het dossier van uw kind zullen worden opgenomen en door ons met inachtneming van ons privacy-reglement zullen worden gehanteerd.

vader/verzorger/voogd

Plaats:

Datum:

Handtekening:

moeder/verzorgster/voogdes

Plaats:

Datum:

Handtekening:

Gegevens over de opleiding van vader/verzorgster/voogd*

Achternaam: Voornaam/voornamen:

Categorie 1, maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk

a. basisonderwijs (tot en met het 13^e levensjaar) of (v)so-zmlk ☐

Categorie 2, maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs of vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg

a. lager beroepsonderwijs (Lbo-Las-Lts) ☐

b. lager economisch en administratief onderwijs (Leao) ☐

c. lager huishoud- en nijverheidsonderwijs (Lhno) ☐

Categorie 3, overig voortgezet onderwijs en hoger

a. 3 of 4 jaar mavo (c- of d-niveau) ☐

b. 3 of 4 jaar vmbo gemengde leerweg of theoretisch leerweg ☐

c. 3 of 4 jaar havo of vwo ☐

d. mbo, hbo of universitaire opleiding ☐

Diploma behaald:

ja/nee*

Indien nee, aantal schooljaren dat u gevolgd heeft:

Indien ja:

Naam van de school waar het diploma is behaald:

Plaats/land van de school waar het diploma is behaald:

Jaar waarin het diploma is behaald:

Gegevens over de opleiding van moeder/verzorgster/voogdes*

Achternaam: Voornaam/voornamen:

Categorie 1, maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk

a. basisonderwijs (tot en met het 13^e levensjaar) of (v)so-zmlk ☐

Categorie 2, maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs of vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg

a. lager beroepsonderwijs (Lbo-Las-Lts) ☐

b. lager economisch en administratief onderwijs (Leao) ☐

c. lager huishoud- en nijverheidsonderwijs (Lhno) ☐

Categorie 3, overig voortgezet onderwijs en hoger

a. 3 of 4 jaar mavo (c- of d-niveau) ☐

b. 3 of 4 jaar vmbo gemengde leerweg of theoretisch leerweg ☐

c. 3 of 4 jaar havo of vwo ☐

d. mbo, hbo of universitaire opleiding ☐

Diploma behaald:

ja/nee*

Indien nee, aantal schooljaren dat u gevolgd heeft:

Indien ja:

Naam van de school waar het diploma is behaald:

Plaats / land van de school waar het diploma is behaald:

Jaar waarin het diploma is behaald:

Deze ouderverklaring moet ondertekend worden door beide ouders. Wat als u gescheiden bent?

- Als er sprake is van twee wettelijke ouders/verzorgers moeten beide ouders ondertekenen.
- In het geval van één wettelijke ouder/verzorgster tekent alleen deze wettelijke ouder/verzorgster

Ondergetekenden verklaren dat dit formulier naar waarheid is ingevuld en dat hun kind niet staat ingeschreven bij een andere school en gaan ermee akkoord dat de opleidingsgegevens kunnen worden gecontroleerd.

vader/verzorgster/voogd

Plaats:

Datum:

Handtekening:

moeder/verzorgster/voogdes

Plaats:

Datum:

Handtekening:

Naam kind :.....

Geboortedatum :.....

Datum invullen :.....

Ingevuld door :.....

U heeft uw kind op onze school ingeschreven. Wij verzoeken u vriendelijk dit formulier in te vullen en bij de directeur in te leveren.

Door het invullen van dit formulier geeft u de toekomstige leerkracht van uw kind en de school informatie die van belang kan zijn voor het functioneren van het kind.

Heeft uw kind op een peuterspeelzaal/kinderdagverblijf gezeten?

☐ Nee

☐ Ja, zo ja, hoe lang?.....

Zijn daarbij bijzondere dingen opgevallen?

.....
.....

Hoe is de taalontwikkeling verlopen?

☐ Normaal

☐ Stotteren

☐ Krom taalgebruik

☐ Logopedie gehad

☐

.....
.....

Zijn er bijzonderheden te vermelden over de ontwikkeling van uw kind zoals:

problemen met de motorische ontwikkeling?

☐ Nee

☐ Ja

.....
.....

problemen met slapen?

☐ Nee

☐ Ja

.....
.....

problemen met eten?

☐ Nee

☐ Ja

.....
.....

Hoe zijn de sociale contacten?

- ☐ Uw kind speelt het liefst alleen
- ☐ Uw kind speelt graag met vriendjes/ vriendinnetjes
- ☐

Wat is de moedertaal?.....

Welke taal wordt thuis gesproken?.....

Leest u regelmatig voor?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Heeft uw kind belangstelling voor boeken?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Komen er in uw familie leerproblemen voor zoals dyslexie (leesproblemen), dyscalculie (rekenproblemen) of andere leerproblemen en bij wie?

- ☐ Nee
- ☐ Ja, de volgende problemen

Komen er in uw familie gedragsproblemen voor zoals bijvoorbeeld ADHD (overbeweeglijkheid, concentratieproblemen) en bij wie?

- ☐ Nee
- ☐ Ja, de volgende problemen

Zijn er medische bijzonderheden, zoals:

- ☐ Gehoor
- ☐ Vaak oorontsteking
- ☐ Buisjes gehad/nog
- ☐ Ogen
- ☐ Suikerziekte
- ☐ Astma
- ☐ Epilepsie
- ☐ Medicijngebruik.....
- ☐ Voedselallergie.....
- ☐ Dieet.....

Is uw kind te vroeg geboren?

- ☐ Nee
- ☐ Ja,weken te vroeg.

Hartelijk dank. Uw gegevens worden vertrouwelijk behandeld.

I.1 Entreeformulier 'Dit ben ik'

Naam van het kind: _____
Geboortedatum: _____
Datum van invullen: _____
Ingevuld door: _____
Namen van ouders/verzorgers: _____

Adres(sen): _____

Telefoon thuis: _____
Eventueel telefoon werk, oppas, bureu: _____

Huisarts: _____
Telefoon: _____

A. Levensgeschiedenis

Hoe was het kind als baby en peuter.
Relaties met broertjes en/of zusjes.
Bijzondere gebeurtenissen zoals geboorte in het gezin, ziekte, ziekenhuisopname, scheiding ouders, verhuizing, sterfgeval.
Gegevens over peuterspeelzaal en of vorige school.
Bijzonderheden i.v.m. eten, snoepen, drinken, medicijnen.

B. Ontwikkelingsgegevens

Zelfstandigheid en zelfredzaamheid
Zelf aan- en uitkleden, naar het toilet gaan, buitenspelen, fietsen, steppen.
Gewend aan uitstapjes met anderen (naar het park bijvoorbeeld).

Sociale vaardigheden

Omgang met andere kinderen en volwassenen in de buurt en familie, kennissen en kinderdagverblijf of peuterspeelzaal.

Verwachtingen over aansluiting bij andere kinderen in de peutergroep of op school.

Emotionele stabiliteit

Wat maakt het kind boos, angstig, teruggetrokken en hoe gaan de ouders/verzorgers daarmee om.

Zijn er geruststellende voorwerpen (speelgoed) of bezigheden voor het kind.

Spelontwikkeling

Favoriete spelactiviteiten binnen en buiten.

Voorkeur voor speelgoed en speelkameraadjes.

Taalontwikkeling eerste taal en NT2

Welke is de thuistaal.

Is het kind in staat handelingen te verwoorden; bijvoorbeeld ik moet plassen, ik ga spelen.

Interesse in tekenen, schrijven en boekjes bekijken/lezen.

C. Aandachtspunten

Plaatsing in groep:

Leerkracht:

Zorg voor:

HOREB Deel B – III – I

Bijlage 10 Eindproduct: protocol aanmeldprocedure met overdrachtsformulier en de jaarplanning

- Protocol aanmeldprocedure met overdrachtsformulier
- Jaarplanning schooljaar 2012-2013

1. Aanleiding tot dit onderzoek:

In september 2010 ben ik begonnen met de studie Master SEN. Deze studie bestond uit verschillende modules waaronder de module leer- en onderzoekslijn. In deze module stond dit meesterstuk centraal. Voordat ik begon aan dit meesterstuk heb ik gezocht naar een geschikt onderwerp wat zowel mijn interesse als die van onze basisschool heeft. Sinds augustus 2011 is onze basisschool een brede school geworden. Als leerkracht van groep 1-2 (vroegschoolse educatie) heb ik veel te maken met de overdracht van nieuwe leerlingen vanuit het kinderdagverblijf en of de peuterspeelzaal. Ook wel de voorschoolse educatie genoemd. Hierbij viel me op met de komst van de brede school, dat deze overdracht niet hetzelfde verloopt. Ook merkte ik dat er bij ouders onduidelijkheid heerst over de wijze van aanmelding bij onze basisschool. Het leek me interessant om te gaan onderzoeken welke verschillen er zijn en hoe te komen tot eenduidigheid. Hiermee bedoel ik niet alleen in overdracht maar ook in afstemming van thema's. Zodat de brede school een duidelijke uitstraling naar buiten toe heeft.

Er was dus behoefte aan een "warme overdracht" van voorschoolse- educatie naar vroegschoolse educatie, een duidelijke aanmeldprocedure voor ouders en medewerkers en te gaan kijken naar afstemming binnen thema's.

Met dit onderzoek wilde ik me gaan verdiepen in hoe andere brede scholen werken en welke inzet VVE de diverse organisaties van de brede school kan opleveren, met betrekking tot afstemming en doorgaande lijn. En daarnaast een duidelijk protocol waarin de aanmelding van onze basisschool beschreven staat met aanvullend een overdrachtsformulier wat zowel door het Kinderdagverblijf als de Peuterspeelzaal wordt gehanteerd. Zodat er een warme overdracht ontstaat van voorschoolse- naar vroegschoolse educatie.

2. Uitvoering van het onderzoek

Om dit onderzoek te kunnen uitvoeren heb ik diverse onderzoeksmethodologie gebruikt. Zo heb ik een literatuurstudie gedaan naar de inhoud van het VVE-project om zo informatie te verkrijgen over de geschiedenis van VVE en de inhoud van de educatieve programma's. Aansluitend heb ik me verdiept in de wet OKE via bronnenonderzoek en literatuurstudie waardoor ik bekend ben met de regelgeving en weet wiens verantwoordelijkheden daarbij horen. Hierna ben ik gaan kijken binnen onze brede school en heb ik door te gaan observeren en het afnemen van interviews via een vragenlijst meer te weten gekomen over de werkwijze en de gehanteerde methoden. Nadat ik deze kennis van onze brede school had opgedaan was ik benieuwd hoe ze werken op een andere brede school. Ik heb gekozen

voor een grote brede school die al enige tijd fungeert als brede school. Tijdens dit bezoek aan een andere brede school heb ik interviews afgenomen vanuit een vragenlijst bij diverse organisaties van deze brede school. Zo ben ik in gesprek gegaan met een leerkracht van groep 1-2 van de openbare school, locatieleider van de RK basisschool en afsluitend met een pedagogisch medewerkster van de BSO/KDV. Het was interessant om te zien hoe op een andere school wordt gewerkt en welke punten ik hiervan kan meenemen bij het opstellen van voorstellen voor onze brede school. Nadat ik op bezoek ben geweest bij de andere brede school, ben ik opnieuw gaan kijken bij onze brede school waarbij ik de jaarplanning van de methoden heb ingezien. Tevens ben ik met hen in gesprek gegaan over de huidige werkwijze van de brede school m.b.t. samenwerking en afstemming, aansluitend hebben ze een vragenlijst ingevuld. Vervolgens ben ik alle bovenstaande informatie gaan analyseren en ben ik tot het opstellen van een voorstel overdrachtsformulier, en afstemming binnen de jaarplanning, in het belang van een doorgaande lijn gekomen.

3. Conclusies van het onderzoek

Dit onderzoek heeft de volgende conclusies opgeleverd:

1. Er gelden verschillende regels binnen de brede school, dit geeft onrust.
2. Het personeel van de brede school kent elkaar onvoldoende.
3. Er is geen eenduidigheid tussen de verschillende organisaties van de brede school.
4. Er is bij ouders onduidelijkheid over de aanmeldprocedure van hun peuter bij de basisschool.
5. Het Kinderdagverblijf is niet betrokken bij de doorgaande Taallijn, welke momenteel wel in eerste concept wordt ontwikkeld door Peuterspeelzaal en de basisschool.
6. Het juridische aspect vormt een knelpunt bij een “warme overdracht”, omdat vanwege de wet op privacy gegevens deze formeel niet mogen worden overgedragen, tussen onderwijsinstellingen zonder toestemming van de ouders.
7. Er is geen afstemming van de jaarplanning tussen KDV, PSZ en de basisschool.
8. Er is geen sprake van “warme overdracht” bij overgang binnen de verschillende organisaties.

4 Producten

4.1 Protocol aanmeldprocedure met overdrachtsformulier

Protocol: aanmelding van nieuwe leerlingen op Basisschool [REDACTED]

- **Intakegesprek**

Wanneer u een zoon of dochter heeft, die u graag wilt inschrijven op onze school, kunt u daarvoor een intakegesprek plannen met de directie van de school. Alvorens de directie besluit uw kind definitief in te schrijven, wordt de aanmelding getoetst op basis van een aantal criteria m.b.t. bijv. de zorg die uw kind nodig heeft. Voor het inplannen van het intakegesprek kunt u contact opnemen met mevr. [REDACTED] op tel. nr. [REDACTED] (bereikbaar op maandag, dinsdag en donderdag) of per email: [REDACTED]

Wij verzoeken u het intakegesprek met de directie te plannen minimaal 3 maanden voor uw zoon of dochter 4 jaar wordt.

- **Bezoek aan [REDACTED] met peutergroepleidster / pedagogisch medewerkster**

Wanneer u uw zoon of dochter bij ons op school heeft ingeschreven, komt uw kind samen met de peutergroepleidster/ kinderopvangleidster nog een keertje op bezoek (onder schooltijd) in de kleutergroep voor hij/zij vier jaar zal worden.

Voor dat uw kind vier jaar wordt komt hij/zij op bezoek in de kleutergroep.

- **Uitnodiging en oefenmomenten**

Wanneer u een intakegesprek heeft gehad met de directie van de school, en het kind definitief ingeschreven is, krijgen de ouder(s)/verzorger(s) een uitnodiging om samen met het kind in de groep te komen kijken.

Deze uitnodiging krijgt u een maand voordat uw zoon of dochter 4 jaar oud wordt. Tijdens dit bezoek worden er maximaal 5 oefenmomenten afgesproken. Deze afspraken zijn bedoelt om de grote stap naar de basisschool iets makkelijker te maken voor uw kind. Er kunnen speciale situaties zijn, waardoor uw kind het nodig heeft vaker te oefenen (bijvoorbeeld bij een indicatie). In deze gevallen beslist de directie van de school.

Na het intakegesprek levert u het inschrijfformulier voor uw zoon of dochter in bij de directie van de school. Een maand voordat uw kind 4 jaar oud wordt ontvangt uw kind een uitnodiging om samen met ouder(s)/verzorger(s) in de groep te komen kijken. Tijdens dit bezoek worden maximaal 5 oefenmomenten afgesproken.

- **Overdracht**

Een goede overdracht van het kinderdagverblijf(KDV) dan wel van de peuterspeelzaal(PSZ) naar de basisschool vinden we in het belang van de ontwikkeling van uw kind zeer belangrijk. Deze overdracht gebeurt via een overdrachtsformulier. Wanneer uw kind 3 jaar en 10 maanden oud is zal de pedagogisch medewerkster van het KDV of de leidster van de PSZ het

overdrachtsformulier invullen. Dit zal met u besproken worden wanneer uw kind 3 jaar en 11 maanden oud is. Dit formulier wordt ondertekend door u als ouder(s)/verzorger(s) en de pedagogisch medewerkster en of peuterleidster. De pedagogisch medewerkster en of peuterleidster zal dit overdrachtsformulier doorgeven en bespreken met de leerkracht van groep 1 dit uiterlijk 1 week voordat uw kind 4 jaar oud wordt.

Wanneer uw kind 3 jaar en 10 maanden oud is vult de pedagogisch medewerkster of de peuterleidster het overdrachtsformulier in. Dit wordt met u besproken wanneer uw kind 3 jaar en 11 maanden oud is. Dit formulier wordt ondertekend door ouder(s)/verzorger(s) en de pedagogisch medewerkster of peuterleidster. Zij geven het overdrachtsformulier uiterlijk 1 week voordat uw kind 4 jaar oud wordt aan de nieuwe leerkracht en bespreken dit.

▪ **Informatiebijeenkomst**

Jaarlijks organiseert onze basisschool omstreeks mei een informatiebijeenkomst voor ouder(s)/verzorger(s) van toekomstige kleuters op onze school. De ouders van kinderen uit Peutergroep [REDACTED] en de kinderopvang [REDACTED], die nog in het lopende schooljaar 4 jaar of in het daarop volgende schooljaar 4 jaar zullen worden, ontvangen hiervoor een uitnodiging van de school. Tijdens deze informatiebijeenkomst krijgt u een korte toelichting van de directie over de school, daarnaast zal de groepsleerkracht van groep 1-2 uitleg geven aan u over het werken in de kleutergroep. Ouders nemen alvast een kijkje in de kleutergroep en krijgen een rondleiding in de school.

De informatiebijeenkomst voor dit schooljaar staat gepland op **dinsdagochtend 21 mei 2013.**

▪ **Overige opmerkingen**

- Bij kinderen die na de meivakantie 4 jaar worden, beslist de directie of kinderen nog instromen in het huidige schooljaar of pas starten na de zomervakantie (i.v.m. groepsgrootte, lengte schooljaar etc.) Deze kinderen mogen uiteraard wel komen oefenen.
- Kinderen die tijdens de zomervakantie 4 jaar worden, komen pas na de zomervakantie naar school, maar deze kinderen mogen nog wel voor de zomervakantie komen oefenen. Het aantal oefenmomenten kan dan lager uitvallen, vanwege de vele activiteiten die in de laatste schoolmaanden op school plaatsvinden (schoolreis, sportdag etc.)
- De vierde verjaardag van uw zoon of dochter wordt gevierd op de peutergroep / kinderopvang [REDACTED] / elders. De dag na de vierde verjaardag komt uw kind voor het eerst 'officieel' naar school.
- Mocht u nog vragen hebben, dan horen wij dat graag. U kunt daarvoor contact opnemen met mevr. [REDACTED] op tel. nr. [REDACTED] (bereikbaar op maandag, dinsdag en donderdag) of per email: [REDACTED]

Overdrachtsformulier

Naam van het kind: _____

Geboortedatum: _____ ☐ jongen ☐ meisje

Adres: _____

Nationaliteit: _____

Overgangsrapportage vanuit: ☐ Kinderdagverblijf(KDV) ☐ Peuterspeelzaal(PSZ)

Ingangsdatum bij KDV/PSZ: _____ Aantal dagdelen per week: _____

Ingevuld door: _____ functie: _____

Naam basisschool: _____

Datum van overdracht aan basisschool: _____

Naam leerkracht van groep 1: _____

Ondergetekende:

Naam ouder(s)/verzorger(s): _____

Geeft toestemming aan de pedagogisch medewerkster(KDV) of peuterleidster (PSZ) om dit overdrachtsformulier te geven en bespreken met de leerkracht van groep 1.

Datum: _____ Handtekening: _____

Overdrachtsformulier van voorschoolse- naar vroegschoolse educatie. Dit formulier wordt ingevuld op het moment dat het kind 3 jaar en 10 maanden oud is. Zet een kruisje bij het vakje wat het beste past bij het kind.	Onvoldoende	Voldoende	Goed	Bijzonderheden:
SEO en zelfredzaamheid:				
Het kind heeft plezier in de activiteiten.				
Het kind komt zelf tot spel.				
Het kind gebruikt fantasiespel.				
Het kind kan langere tijd spelen.				
Het kind maakt gemakkelijk contact met andere kinderen uit de groep.				
Het kind voelt zich veilig en prettig in de groep.				
Het kind maakt dingen af waar hij/zij mee bezig is.				
Het kind kan de aandacht vasthouden bij het spel.				
Het kind ruimt gebruikte materialen op.				
Het kind speelt graag samen met andere kinderen.				
Het kind kan delen met andere kinderen.				
Het kind houdt zich aan de regels.				
Het kind wacht tot het aan de beurt is.				
Het kind kan conflicten hanteren.				
Het kind gaat goed om met tegenslag of frustratie.				
Het kind beheerst zich bij boosheid of agressie.				
Het kind heeft vertrouwen in zijn/haar eigen doen en laten.				
Het kind komt goed voor zichzelf op.				
Het kind neemt zonder problemen afscheid van ouder(s) of verzorger(s).				
Taalontwikkeling:				
Het kind is duidelijk verstaanbaar.				
Het kind spreekt in zinnen van 4 woorden.				
Het kind kan vrijwel alle klanken goed uitspreken (behalve "r" en sommige medeklinkers).				
Het kind vindt het leuk om voorgelezen te worden				
Beginnende gecijferdheid:				
Het kind kan getallen op verschillende manieren gebruiken (2 snoepjes, ga maar zitten op de 2e stoel).				
Het kind telt 3 voorwerpen en benoemd hierbij de juiste telrij.				
Het kind kent de vormen: cirkel, vierkant, driehoek en rechthoek.				
Het kind benoemd passief en actief de kleuren: rood, roze, geel, groen, blauw, oranje, wit, zwart en bruin.				
Motorische ontwikkeling:				
Het kind heeft plezier in bewegen.				
Het kind kan kleine voorwerpen goed vasthouden.				
Het kind durft met materialen te experimenteren.				

Extra hulp/ begeleiding:

Is er extra hulp/begeleiding geboden tijdens de voorschoolse opvang? ☐ Ja ☐ Nee

Zo ja, korte omschrijving:

Risicofactoren:

Graag aanvinken indien van toepassing bij dit kind en een korte beschrijving toevoegen:

Ja	Nee	Observaties:	Toelichting:
☐	☐	Het kind vertoont veel ongerichte activiteiten.	
☐	☐	Het gedrag van het kind is onvoorspelbaar.	
☐	☐	Het kind is snel afgeleid.	
☐	☐	Het kind toont weinig initiatief en dus minder exploratie.	
☐	☐	Het kind toont zich terughoudend tot soms angstig in contacten.	
☐	☐	Het kind luistert slecht naar instructie of tijdens het kringgesprek.	
☐	☐	Het kind heeft moeite met het vasthouden van regels.	
☐	☐	Het kind dwaalt gemakkelijk af.	
☐	☐	Het kind heeft bij een zelfde of soortgelijke activiteit steeds weer aanwijzingen of instructie nodig.	
☐	☐	Het kind leert moeilijk nieuwe oorden / begrippen bij.	
☐	☐	Het kind kan het geleerde niet toepassen in andere situaties.	

Eventuele aandachtspunten voor de voorschoolse educatie:

4.2 Jaarplanning

Voor het tot stand komen van onderstaande jaarplanning heb ik de jaarplanningen van de verschillende organisaties ingezien. De jaarplanning van de basisschool wordt gemaakt door de leerkracht van groep 1-2, bij het kinderdagverblijf wordt deze gemaakt door de rayonleidster en geldt de jaarplanning voor het gehele rayon, de jaarplanning van de peuterspeelzaal wordt gemaakt door de hoofdleidster van de groep. Bij de keuze van thema's heb ik gekozen voor de vier seizoenen, want deze worden in iedere organisatie aangeboden. Wat me meteen opviel bij het inzien van de jaarplanningen zijn de volgende twee punten: de jaarplanning van de basisschool en de peuterspeelzaal loopt per schooljaar dus van augustus 2011-juni 2012, de jaarplanning van het kinderdagverblijf loopt van januari 2012 tot december 2012. Het tweede wat me opviel is dat de basisschool en de peuterspeelzaal nagenoeg gelijk lopen maar dat het kinderdagverblijf afwijkt met de seizoenen zomer en winter. De reden is omdat het kinderdagverblijf ook in de vakantieperiodes open is. Het thema winter wordt dit jaar niet aangeboden op het kinderdagverblijf in deze periode staat het thema: feest gepland.

Mijn voorstel is om minimaal 1 week gezamenlijk een seizoen te draaien in de gehele brede school. Waar mogelijk is het prettiger om de volledige 3 weken gelijk te lopen. Dit is zinvol voor instromende kinderen en daarnaast geeft het sfeer aan binnen de gehele brede school.

Jaarplanning thema's Brede school schooljaar 2012-2013

	Kinderdagverblijf	Peuterspeelzaal	Basisschool
Week 33			
Week 34			
Week 35			
Week 36			
Week 37			
Week 38			
Week 39			
Week 40			
Week 41			
Week 42		Herfst	Herfst
Week 43	Herfst	Herfstvakantie	Herfstvakantie
Week 44	Herfst	Herfst	Herfst
Week 45	Herfst	Herfst	Herfst
Week 46			
Week 47			
	Kinderdagverblijf	Peuterspeelzaal	Basisschool
Week 48			
Week 49			
Week 50			
Week 51			
Week 52		Kerstvakantie	Kerstvakantie
Week 1		Kerstvakantie	Kerstvakantie

Week 2	Winter	Winter	Winter
Week 3	Winter	Winter	Winter
Week 4	Winter	Winter	Winter
Week 5			
Week 6			
Week 7		Carnavalsvakantie	Carnavalsvakantie
Week 8			
Week 9			
Week 10			
Week 11			
Week 12	Lente	Lente	Lente
Week 13	Lente	Lente	Lente
Week 14	Lente	Lente	Lente
Week 15			
Week 16			
Week 17			
Week 18		Meivakantie	Meivakantie
Week 19		Meivakantie	Meivakantie
Week 20			
Week 21			
Week 22			
Week 23			
Week 24		Zomer	Zomer
Week 25		Zomer	Zomer
Week 26	Zomer	Zomer	Zomer
Week 27	Zomer	Zomervakantie	Zomervakantie
Week 28	Zomer		
Week 29			
Week 30			
Week 31			
Week 32			